

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Bakalářská práce

2023

Jonáš Janata

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

**Transformace britského fotbalu po tragédii na
stadionu Heysel**

Bakalářská práce

Autor práce: Jonáš Janata

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: Mgr. Johana Klusek

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a s využitím pouze uvedených a citovaných pramenů a literatury.
2. Prohlašuji, že souhlasím, aby byla práce zveřejněna pro studijní či výzkumné účely.
3. Prohlašuji, že tato práce nebyla použita k získání jiného akademického titulu.

V Praze dne 3. května 2023

Jonáš Janata

Bibliografický záznam

JANATA, Jonáš. *Transformace britského fotbalu po tragédii na stadionu Heysel*. Praha, 2023.32. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra evropských studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Johana Klusek

Rozsah práce (včetně mezer): 73 473

Abstrakt

Problematika fotbalových hooligans v Británii dospěla svého vrcholu v osmdesátých letech dvacátého století. Po tragédiích na stadionu Heysel a Hillsborough byla britská vláda donucena zavést radikální změny na legislativní úrovni. Tato práce se zabývá procesem transformace britského fotbalu způsobený vládními restrikcemi v časovém období v letech 1985 až 2009. Užitím kvalitativní analýzy a metody komparace se bakalářská práce snaží zodpovědět výzkumnou otázku, zda legislativní opatření zavedené britskou vládou přispěla k postupnému omezení či celkovému vymýcení fotbalových chuligánů z britských stadionů a jak společnost pocítila jejich dopady. První část práce je věnována historickému kontextu fotbalových tragédií, počátkům vládního boje proti fotbalovému chuligánství a zavádění legislativních. Ve druhé části probíhá analýza vládních opatření s důrazem na jejich kritiku a metoda komparace za použití vládních statistik spojené s chuligánstvím. Práce dochází k závěru, že fotbalové chuligánství v Británii se aplikací legislativních opatření podařilo stabilizovat a částečně eliminovat. Nicméně, chuligánství z britských stadionů vymýceno nebylo. Společenské dopady autor vidí v zajištění bezpečnosti, ale zároveň v omezování svobody fanoušků.

Abstract

The issue of football hooligans in Britain came to its peak in the 1980s. Some the Heysel and Hillsborough tragedies, the British government was forced to introduce radical changes on a legislative level. This paper examines the process of transformation of British football caused by government restrictions in the time period between 1985 and 2009. By using qualitative analysis and the method of comparison, this thesis seeks to answer the research question of whether the legislative measures introduced by the British government contributed to the gradual reduction or total eradication of football hooligans from British stadiums and how society felt their impact. The first part of the thesis is devoted to the historical context of football tragedies, the origins of the government's fight against football hooliganism and the introduction of legislative. The second part analyses the government's measures with an emphasis on their criticism and the method of comparison using government statistics associated with hooliganism. This thesis strives to delineate football hooliganism in Britain has been stabilised and partially eliminated by the application of legislative measures, but not fully eradicated from British stadiums. The author perceives the social impact as an instance of security provision, yet, as also a means of restrictively freedom of the fans.

Klíčová slova

Stadion Heysel, vláda, chuligánství, fotbal, legislativní opatření, Velká Británie

Key words

Heysel Stadium, hooliganism, football, legislative changes, Great Britain

Title

The transformation of British football after the Heysel Stadium tragedy

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucí práce bakalářské práce Mgr. Johaně Klusek za odbornou přípravu a trpělivost během společných konzultací. Dále bych rád poděkoval vedoucímu bakalářského semináře doktoru Ondřeji Matějkovi za cenné rady a užitečné postřehy při tvorbě práce. V neposlední řadě bych také rád poděkoval rodině a nejbližším přátelům za podporu.

Obsah

Úvod.....	1
1. Tragédie na fotbalových stadionech jako spouštěč změn	3
1.1 Tragédie na mezinárodní úrovni.....	3
1.2 Tragédie na lokální úrovni	4
1.3 Rozbor tragédií a jejich společné znaky	5
1.4 Taylorova zpráva	6
2. Fenomén fotbalového chuligánství v Británii	7
2.1 Pojem hooligans	7
2.2 Sociologie fotbalového fandění	8
2.3 Hooligans a vláda Margaret Thatcher	9
2.4 Mediální obraz hooligans	10
3. Legislativní změny a jejich kritika	12
3.1 Zprávy týkající se bezpečnosti na stadionech	12
3.2 Představení nejvlivnějších zákonů	13
3.2.1 <i>Public Order Act 1986</i>	13
3.2.2 <i>Football Spectators Act 1989</i>	13
3.2.3 <i>Football (Offences and Disorder) Act 1999</i>	14
3.2.4 <i>Football (Disorder) Act 2000</i>	15
3.3 Opatření týkající se fanoušků	16
3.3.1 <i>Využití databáze</i>	16
3.3.2 <i>Omezení alkoholu</i>	16
3.3.3 <i>Zákaz pyrotechniky a vhadzování předmětů</i>	17
3.3.4 <i>Nenávistné a rasistické chování</i>	18
3.3.5 <i>Úloha policie</i>	19
3.4 Opatření týkající se klubů.....	20
3.5 Kritika vládních opatření	20
3.6 Kritika opatření řízená kluby	22
3.7 Kritika od Labouristické strany	23
4. Dopady legislativních změn	25

4.1 Vládní statistiky z ligových soutěží.....	26
4.2 Vládní statistiky z mezinárodních turnajů.....	29
4.3 Porovnání vládních dat z let 1989 a 2009	30
4.4 Dopady na společnost z pohledu britských médií	31
Závěr.....	33
Summary	35

Úvod

Vzestup britského fotbalového chuligánství a staré stadiony v osmdesátých letech dvacátého století vyústili v několik tragédií, které se staly hlavním spouštěčem změn v období celkové transformace fotbalu ve Spojeném království. Mezi ty nejtragičtější řadíme ze stadionu Heysel a Hillsborough, jenž se významně podílely na zavedení legislativních opatření ve snaze zajistit kvalitnější bezpečnost na stadionech a současně bojovat proti fotbalovému chuligánství. Problematika fotbalových chuligánů neboli hooligans patřila a stále patří za aktuální téma nejen ve Velké Británii, ale i v celé Evropě. Takzvaný anglický model se vyznačuje eliminací případů fotbalových výtržností pod hrozbou tvrdých sankcí, mezi které například patřil zákaz fotbalu po určité období. Model se pyšnil promyšlenou organizací policejních složek a spoluprací s moderními technologiemi. Vládním boj proti hooligans za pomoci přijatých zákonů způsobil pozitivní, ale zároveň i negativní, dopady na společnost. Důvod zabývat se tématem fotbalového chuligánství spočívá ve sledování proměny jejich společenského postavení a v adaptaci na nové podmínky. Cílem zákonů spojených s fotbalem bylo dosáhnout k naprostému zamezení incidentů souvisejícím s výtržnictvím. V průběhu let docházelo u fotbalových zákonů k jejich postupnému zpřísnování, což mělo zapříčinit totální vymýcení hooligans z britských fotbalových stadionů, a pokud možno, i z britské fotbalové kultury. Precizní plnění zavedené legislativy vymáhané policejními složkami přineslo častější situace, ve kterých nešlo jednoznačně určit, zda se jedná o fotbalového chuligána, jehož cílem je systematicky škodit, nebo člena skupiny ultras jednajícího a projevujícího se ve znaku radikálního fandění. Nepochopení policie a fotbalových příznivců se stalo jedním z důvodů častějších střetů. Tato bakalářská práce zkoumá proces transformace britského fotbalu v rozmezí dvaceti let od dříve zmíněných tragédií, které si společnost připomíná a reflektuje směr, kterým se britský fotbal vydal.

Existující odborná literatura podrobně zpracovala problematiku fotbalového chuligánství, téma fotbalových tragédií i zavedení legislativních opatření. Samotná práce se inspiruje vzniklými závěry těchto studií a bere je za své opěrné body. Vzhledem k problematice fotbalové chuligánství bych rád zmínil titul Josefa Kasala s názvem *“Násilí na stadionech jako odraz kultury”*. Zde autor rozebírá strukturu fotbalových fanoušků, kulturu fandění a provázanost jednotlivých skupin hooligans a fanoušky. Pro reflektování tragických fotbalových událostí, zjišťování příčin a důsledků tragédií se stal cenným přínosem vědecký článek

s názvem *'The Cursed Cup: Italian Responses to the 1985 Heysel Disaster* od Fabia Chisariho. Co se týče legislativních opatření byl pro bakalářskou práci užitečný odborný článek nesoucí název *"The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?"*, jehož autory jsou Alexandra Veuthey a Lloyd Freeburn. Jejich studie se zabývá zkoumáním anglického modelu s důrazem na legislativních opatření proti fotbalovému chuligánství a jeho aplikaci v jiných státech. Z důvodů odborného zpracování zmíněných témat, které spadají pod transformaci britského fotbalu, zbylo autorovi práce se soustředit na slepá místa v odborných debatách. Bakalářská práce využila sber vládních dat, z nichž vyvozuje závěr pro zodpovězení výzkumné otázky. Nutno podotknout, že data se týkají pouze anglických klubů se zaměřením na nejvyšší soutěž. Číslo poskytuje čtenáři konkrétní představu o proměně britského fotbalu během dvaceti vlivem legislativních opatření. Vládní data a statistiky se staly jedním z klíčových pramenů, bez kterých by tato bakalářská práce nemohla vzniknout.

Přínos stati spočívá v představení vzniku vládního boje proti fotbalovému chuligánství v osmdesátých letech dvacátého století. Poukazuje na provázanost vlivných britských médií s konzervativní vládou, v čele s Margaret Thatcher, ve snaze zobrazit fotbalové chuligánství jako „rakovinu společnosti“, která by měla být vymýcena. Dále se zabývá sociologií fotbalového fandění, aby čtenář dokázal pochopit britskou fotbalovou kulturu. Zde dochází ke střetu sportovních tradic s moderními postupy pro zachování maximální bezpečnosti a snaze zamezit případným potížím plynoucím z konzumace alkoholu během fotbalového zápasu. Přináší také kritický pohled na aplikaci legislativních opatření ze strany uznávaných odborníků a samotné Labouristické strany, která v době nejvýraznějších změn zastávala pozici opoziční strany. Kritika se především soustředila na praktické nedostatky a případně situace zavánějící porušováním osobní svobody. U legislativních opatření autor rozlišuje, zda se týkají povinností klubů nebo se přímo týkají fotbalových fanoušků. Práce se poté soustředí na analýzu vládních dat kvůli zjištění společenských dopadů, která legislativní změny zapříčinila.

Struktura stati je rozdělena do čtyř částí. První se věnuje historickému kontextu tragédií Heysel a Hillsborough. Rozebírá jednotlivé příčiny a důsledky ve snaze najít společné rysy. Podrobnější rozbor tragédie Hillsborough přinesla Taylorova zpráva, jenž přinesla řadu doporučení k zajištění bezpečnosti na stadionech. Druhá část rozebírá fenomén fotbalového chuligánství v Británii. Přibližuje fotbalovou kulturu a vysvětluje pojem hooligans. Poté práce přibližuje vztah mezi fotbalovými chuligány a premiérkou Margaret Thatcher doplněný o zobrazení hooligans britskými médii. Třetí část obsahuje zavedení legislativních změn a jejich využití v praxi. Zároveň nabízí kritický pohled na aplikaci jednotlivých zákonů spojených s fotbalem. Poslední část se věnuje způsobeným dopadům vládních opatření a jejich vliv na

fotbal. Tyto dopady jsou následně rozděleny na analytickou část, ve snaze určit vyzorovaná data přestupků anglických fanoušků na tuzemské a mezinárodní úrovni, a sociologickou část zabývající se společenským naladěním po dvaceti letech od začátku transformace britského fotbalu.

1. Tragédie na fotbalových stadionech jako spouštěč změn

1.1 Tragédie na mezinárodní úrovni

Tragická událost se odehrála v Bruselu roku 1985 při finálovém utkání Pohárů Mistrů a stala se symbolem pro radikální změny ve vztahu k bezpečnosti na fotbalových stadionech v Evropě. Finálový zápas byl mnohými považován za vrchol klubové sezóny. Pouze účast ve finále znamenala pro fotbalové kluby obrovskou prestiž. Narazily na sebe anglický klub Liverpool, pověstný radikální fanouškovskou základnou, a italský klub Juventus Turín v čele s tehdejším nejlepším fotbalistou Evropy Michelem Platinim, který v současnosti zaujímá roli šéfa evropské fotbalové asociace (UEFA). Přestože se jednalo o nejsledovanější sportovní událost v Evropě, došlo ze strany UEFA k vážným pochybením. Například podcenění příprav a celkové organizace. Především necitlivé zvolení pořadajícího místa, které připadlo na zastaralý stadion Heysel v Bruselu, vzbuzuje kontroverzi i dnes. Stadion Heysel nutně potřeboval rekonstruovat. Zejména divácké tribuny se nacházely v žalostném stavu a zcela nevyhovující pro takto významný duel.¹

Další faktor, který přispěl k realizaci tragédie, se projevil v podobě nepromyšleného systému zasedacího pořádku a rozmístění jednotlivých sektorů pro anglické, italské a neutrální diváky. Pořadatelům se nepovedlo efektivně oddělit anglické a italské příznivce. Kvůli pochybení organizátorů se někteří italští fanoušci ocitli v neutrálním sektoru a dostali se tak do bezprostředního kontaktu se anglickými rivaly. Před samotným zahájením finále docházelo ke slovním potyčkám, které přešly ve fyzické útoky. Na stadionu vypukla panika zakončená zřícením přetížené, ale i zároveň chatrné části tribuny.² Počet obětí se vyšplhal na číslo 39 a mnoho přítomných diváků bylo zraněno. I přes tyto hrůzostrašné momenty se výbor UEFA, po

---

¹Stott, Clifford, Otto Adang, Andrew Livingstone, and Martina Schreiber. 2008. "TACKLING FOOTBALL HOOLIGANISM". Psychology, public policy, and law 14 (2): 116-117.

² Šíma, Jan, and Daniel Bartošek. 2016. "Historické poučení z tragických událostí na evropských fotbalových stadionech". Česká kinantropologie 20 (2): 192-193.

dohodě s oběma týmy, rozhodl finálové utkání odehrát. Hlavním odůvodněním bylo, že pokud by se zápas neuskutečnil, tak bude násilí přeorientováno do bruselských ulic.³

1.2 Tragédie na lokální úrovni

O čtyři roky později se odehrála ve fotbalovém světě další tragická událost, ke které došlo během semifinálového utkání anglického poháru mezi Liverpoolem a Nottighamem. Pořadatelé počítali s nadměrným zájmem fanoušků o tento duel i za přítomnosti problematických liverpoolských hooligans, kteří byli považováni za hlavní viníky bruselské tragédie.⁴ Pro zápas bylo zvoleno neutrální hřiště v Sheffieldu kvůli připravenější organizaci a systematictější kontrole davu. Z důvodu bezpečnosti se vymezily sektory s omezenou kapacitou, mezi kterými byly umístěné kovové ploty.⁵ Ploty měly zamezovat případnému vběhnutí jedince či skupiny na hrací plochu. Dalo by se uvažovat, že připravenost organizátorů nenasvědčovala žádné budoucí komplikace. Tribuna Leppings Lane určená pro liverpoolské příznivce měla kapacitu přes 10 tisíc míst, což bylo téměř dvakrát méně než kapacita tribuny jejich soupeřů.⁶ Právě tato skutečnost se v celém kontextu stala jednou ze zásadních příčin incidentu.

Před samotným výkopem semifinálového zápasu se vytvořily u turniketů rozsáhlé fronty. Důvod narůstající paniky spočíval v obavách fanoušků, že se na stadion nedostanou včas. Policejní složky, jenž měly za úkol dohlížet na plynulý průchod u jednotlivých vchodů a veřejný pořádek, si byly vědomi diváckého přetížení u stadionových turniketů. Pod nátlakem netrpělivých fanoušků, bezpečnostní složky otevřely jeden z únikových východů, aby tak zamezily vyhrocené situaci. Vlivem tohoto rozhodnutí vzniklo v centrálních sektorech kapacitní přetížení, což způsobilo chaos, jak mezi diváky, tak mezi bezpečnostními složkami.

---

³ Chisari, Fabio. 2004. 5 'The Cursed Cup': Italian Responses to the 1985 Heysel Disaster, Soccer & Society, 5:2, 201-209.

⁴ Chisari, Fabio. 2004. 5 'The Cursed Cup': Italian Responses to the 1985 Heysel Disaster, Soccer & Society, 5:2, 202-204.

⁵ "How the Hillsborough Disaster Unfolded." BBC News. BBC, April 26, 2016. <https://www.bbc.com/news/uk-19545126>. (staženo dne 10.2.2023)

⁶ Cocking, Chris, and John Drury. 2014. "Talking about Hillsborough: 'Panic' as Discourse in Survivors' Accounts of the 1989 Football Stadium Disaster". Journal of community & applied social psychology 24 (2): 89. <https://doi.org/10.1002/casp.2153>.

Zoufalí příznivci bojující o život se snažili přelézt vysoké ploty, ale to jim nedovolila přítomná policie. Ta se totiž domnívala, že se jedná o pokusy, jak přerušit již rozehraný zápas. V šesté hrací minutě se utkání přerušilo z důvodu údajného konfliktu fanoušků, který měl být řádně zpacifikován, aby utkání mohlo pokračovat.⁷ Namísto situační potyčce se v sektoru odehrával boj o holý život. Na stadionu Hillsborough zemřelo celkem 96 lidí z příčiny ušlapání davem. Společně s tragédií na stadionu Heysel se postaraly o revoluci anglického fotbalu.⁸

1.3 Rozbor tragédií a jejich společné znaky

V podrobnějším rozboru fotbalových tragédií si můžeme povšimnout společných znaků, přestože se jejich průběhy značně odlišovaly a probíhaly za jiných podmínek. Po sportovní stránce se vždy jednalo o vypjaté duely s těmi neúspěšnějšími kluby, které mohla fotbalová Evropa nabídnout. V obou případech působil klub Liverpool, a právě jeho příznivci sehráli v neblahých incidentech zásadní role. V Bruselu se podařilo anglickým chuligánům vyprovokovat italské příznivce. Vzniklá provokace by se mohla považovat za první impulz v bruselském neštěstí. Redaktor BBC Barry Davies vzpomínal na tragédii na stadionu Heysel následovně: „*Není pochyb o tom, že zastaralý stadion má jistý podíl na této velmi smutné události, nicméně největší vina připadá na fanoušky, kteří se chovali jako zvířata.*“⁹ To dokazuje fakt, že finále Poháru Mistrů bylo obětí fotbalové chuligánství. To s pomocí dalších vlivných faktorů, jako již už dříve zmíněná nepřipravenost organizátorů a nevyhovující stadion, přineslo ničivé následky. Zásadní problém spočíval i nečinnosti bezpečnostních složek. V kritický okamžik jim chyběla pohotovost a také dostatečný počet, aby mohly vzniklou situaci stabilizovat. K značné viditelnosti problematiky fotbalového chuligánství přispěla evropská média, jenž odvysílala bruselský masakr živě a způsobila tím mediální poprask pro širokou veřejnost.¹⁰ Zejména britská a italská média chování anglických fanoušků veřejně odsoudila a tlačila na organizaci UEFA, aby podnikla adekvátní kroky. Výsledkem bylo vyloučení

---

⁷Šíma, Jan, and Daniel Bartošek. 2016. "Historické poučení z tragických událostí na evropských fotbalových stadionech". Česká kinantropologie 20 (2): 194.

⁸ Elliott, Dominic, and Denis Smith. "Football stadia disasters in the United Kingdom: learning from tragedy?." Industrial & Environmental Crisis Quarterly 7.3 (1993): 218-221.

⁹BBC Sounds. In Short - BBC's Barry Davies Recalls Heysel Stadium Disaster 30 Years on - BBC Sounds. Bbc, n.d. <https://www.bbc.co.uk/sounds/play/p02scctd>. (staženo dne 10.2.2023)

¹⁰Chisari, Fabio. 2004. 5 'The Cursed Cup': Italian Responses to the 1985 Heysel Disaster, Soccer & Society, 5:2, 208.

anglických klubů ze všech pohárových soutěží po dobu pěti let. Samotný Liverpool obdržel trest na sedm let.¹¹

V porovnání s tragédií v Sheffieldu zde nedošlo k chuligánství v pravém smyslu a ve stejné míře jako v Bruselu. Hlavní příčina se ukázala v přeplněnosti tribuny a nešťastné jednání policejního sboru. Z důvodu vysokých ztrát na lidských životech se muselo zamezit incidentům podobného typu. Excesy liverpoolských fanoušků z předchozích let jen utvrdili britskou vládu, že fotbalové chuligánství nebude dále tolerovat a nenechá jej bez patřičné odezvy. Chtěla tak docílit právní spravedlnosti pro veškeré osoby, které měly podíl viny na tragické události z roku 1989. Zahájením soudního vyšetřování známé pod názvem Taylorova zpráva bychom mohli mluvit jako o konci vrcholného období fotbalových hooligans ve Spojeném království.

1.4 Taylorova zpráva

Případ dostal na starost soudce lord Peter Taylor. Ten ve své zprávě kritizoval práci policejních složek a uváděl jí jako jednu z hlavních příčin sheffieldské tragédie.¹² Zásadní momenty, které rozhodly o osudu na stadionu, Taylor vnímal ve třech situacích. Pokud by se je policii podařilo vyřešit, mohlo se tragické události zabránit či zmírnit její hrozivé následky. První situace spočívala v neschopnosti uzavření průchodu do centrálních sektorů a tím pádem zamezení kapacitního přetížení. Druhá, nezvládnutá kontrola fanoušků před hlavními vstupy na stadion. Třetí, nevčasná reakce na dění v sektoru a následné zamezení dřívějšího zásahu zdravotnického personálu pro zraněné osoby. Dle jeho názoru byl za tato pochybení zodpovědný policejní velitel Duckenfield, který nedokázal efektivně řídit policejní složku a ve velitelské pozici zcela selhal.¹³

Finální verze Taylorovi zprávy mimo jiné přinesla i řadu postřehů a doporučení, jak účinněji zajistit bezpečnostní podmínky pro diváky při pořádání budoucích sportovních akcí.¹⁴ V kapitole nesoucí název Pro lepší budoucnost fotbalu, kde se Taylor detailněji věnoval problému bezpečnosti na sportovních stadionech, představil potřebné změny. Jednalo se například o celkovou úpravu stadionů a sektorů, v nichž měla být zřízena pouze místa na sezení.

---

¹¹Chisari, Fabio. 2004. 5 'The Cursed Cup': Italian Responses to the 1985 Heysel Disaster, Soccer & Society, 5:2, 215.

¹²Taylor, Peter. "THE HILLSBOROUGH STADIUM DISASTER FINAL REPORT." Home - JESIP website. Accessed April 9, 2023. <https://www.jesip.org.uk/wp-content/uploads/2022/03/Hillsborough-Stadium-Disaster-final-report.pdf>.

¹³Ibid.

¹⁴Ibid.

Primárním účelem tohoto opatření bylo neutralizovat sílu davu a zabránit tak případnému chaosu na tribunách. K dalším patřilo snížení celkové návštěvní kapacity, zrušení ochranných zábran a v neposlední řadě regulace či úplný zákaz prodeje alkoholických nápojů na stadionu.¹⁵ Poznatky z Taylorovi zprávy připravily adekvátní zázemí pro zavedení dalších opatření na legislativní rovině.

2. Fenomén fotbalového chuligánství v Británii

2.1 Pojem hooligans

Pojem hooligans neboli fotbaloví chuligáni lze definovat na základě charakteristických jevů, které se dostaly do povědomí většinové společnosti. Skupiny hooligans se vyznačují především integritou, nízkou úrovní skupinové propustnosti, stejnorodostí, násilím a projevy nacionalismu a xenofobie.¹⁶ Za jejich hlavní cíl se považuje vyhledávání násilného konfliktu či střetu s podobnými skupinami hlásící se ke klubu protivníka. Z výčtu hojně využívaných praktik, které hooligans aplikují, bychom jmenovat skandování, pískot, verbální urážky směrem k soupeři, pálení klubových předmětů daného protivníka i ničení majetku stadionu.¹⁷ Příslušná náklonost k fotbalovým chuligánům se projevovala nošením takzvaného streetwear oblečení doplněné o fanouškovské doplňky (vlajka, šála nebo klobouk), ale také ve vydávání fanouškovských časopisů a v době internetu ve formě tvorby webových stránek a příspěvků na sociálních sítích.¹⁸

Nárůst hooligans v Británii byl zaznamenán již v polovině šedesátých let dvacátého století¹⁹, který znamenal pro anglickou fotbalovou reprezentaci jedno z neúspěšnějších období

---

¹⁵Hopkins, Matt. 2014. "Ten seasons of the football banning order: police officer narratives on the operation of banning orders and the impact on the behaviour of 'risk supporters'". *Policing & society* 24 (3): 290.

¹⁶Sekot Aleš. *Sociologické problémy Sportu*. Praha: Grada, 2008, 159-160.

¹⁷Sekot, Aleš, and Smolík, Josef. (2018). Sportovní fanoušek ve fotbalovém kotli Sports Fan in a Scrum at a Football Stadium. *Studia Sportiva* 2008/2, č. 2, s. 79.

¹⁸Kasal, Josef, and Josef Smolík. 2016. "Emoce, fanatismus, násilí: postoje občanů k problematice českých fotbalových fanoušků". *REXTER: časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terorismu* 14 (2): 85.

¹⁹Williams, John, Eric Dunning, and Patrick Murphy. 1986. "The Rise of the English Soccer Hooligan". *Youth & society* 17 (4): 364-365.

završené ziskem titulu mistrů světa v roce 1966 na domácím šampionátu.²⁰ Poprvé v historii se anglická fotbalová reprezentace ocitla na fotbalovém trůnu, což ovšem přilákalo větší pozornost médií na dění kolem fotbalu. Zvýšená mediální pozornost způsobila pro téma fotbalového chuligánství množství nejasných informací a zároveň vytvoření předsudků. Pojem hooligans bývá často ztotožňován s označením „fotbalový fanatismus“, jelikož v mnoha aspektech působí na podobných principech. V policejních kruzích se obvykle využívá pojem „divácké násilí“.²¹

2.2 Sociologie fotbalového fandění

Fotbalové fandění se stalo součástí lidské kultury a pro některé fanoušky jakousi formou náboženství.²² Oddanost a věrnost klubu se staly těmi nejdůležitějšími faktory fotbalového fanatismu. Přesvědčení, že pro výhru svého oblíbeného klubu je potřeba udělat naprosto cokoli i v rozporu se zákonem. Tím, že z prostého odreagování se stala nezbytná součást jejich životů přineslo, kromě obrovské soutěživosti a podporujících popěveků, také mnoho negativních prvků. Mezi negativní prvky bychom mohli zahrnout proměnlivou křivku silných emocí, ať už těch šťastných, smutných či zlostných. Nekontrolované emoce potlačují funkci logického myšlení, které by se za standardních podmínek neodehrály.²³ Především negativní pocity ze hry ovlivňovaly dění na stadionu, které vedlo k výtržnictví, násilnému chování nebo k vhazování pyrotechniky na hrací plochu.

Zde bychom si měli uvědomit rozdíl mezi skalním fanouškovským jádrem zvané jako ultras a hooligans. Tyto skupiny je komplikované od sebe rozlišit, jelikož se ve většině případů úzce prolínají. Ultras jsou označovány za skalní příznivce s fanatickými sklony podporující svůj favorizovaný tým téměř za jakýkoliv podmínek.²⁴ Oproti hooligans naopak cílí na násilné konflikty, výtržnosti a pyrotechniku. Jejich hlavním smyslem je provokace fanoušků a soupeře, strhnutí pozornosti a adrenalin.²⁵ Hooligans využívají maskovací taktiku „jeden z mnoha“,

---

²⁰ “FIFA Men's World Cup History - Past World Cup Winners, Hosts, Most Goals and More.” FIFA Men's World Cup History - Past World Cup Winners, Hosts, Most Goals and more | FOX Sports. Accessed May 3, 2023. <https://www.foxsports.com/soccer/2022-fifa-world-cup/history>.

²¹Kasal, Josef. 2013. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*. Hradec Králové: Gaudeamus,103.

²² Han, Byung-Chul, and Baroš Radovan. 2016. *Vyhořelá Společnost*. V Praze: Rybka Publishers, 27.

²³Kasal, Josef, and Josef Smolík. 2016. “*Emoce, fanatismus, násilí: postoje občanů k problematice českých fotbalových fanoušků*”. REXTER: časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terrorismu 14 (2): 78-97.

²⁴Ibid, 84.

²⁵ Ibid, 88.

kteří v případě hrozícího nebezpečí zajistí potřebnou ochranu, snadné krytí a anonymitu. Podle Josefa Kasala zmíněnou taktiku využívá i skupina takzvaných fotbalových vandalů, jenž média mylně považují za fotbalové chuligány.²⁶ I přes odlišné znaky je pro obyčejného pozorovatele na první pohled obtížné rozpoznat, zda se jedná o člena patřícího k ultras či k hooligans. Z toho vyplývá, že se pojmy v obecné veřejnosti nikterak nerozlišují ani na politické či policejní rovině.

2.3 Hooligans a vláda Margaret Thatcher

Během osmdesátých let dvacátého století dosáhla problematika fotbalového chuligánství ve Spojeném království svého vrcholného období. Za vlády Konzervativní strany, v jejímž čele stála premiérka Margaret Thatcher, se hooligans netěšili veliké oblibě. Sama předsedkyně veřejně přiznávala svůj negativní pohled na tuto míčovou hru a její prostředí. Fotbalové příznivce popisovala jako necivilizované mladé muže, jimž nebyla poskytnuta adekvátní výchova a potřebovali by striktní dohled s přísnými pravidly.²⁷ Hrané zápasy označila za krok vzad v budování moderní britské společnosti. Provázanost mezi britským fotbalem a pracující dělnickou třídou byla do jisté míry značná, především díky ostré vládní rétorice, která tyto složky často spojovala do jedné a kritikou médií za účelem morální paniky v britské společnosti. Podle Normanna Tebbita, bývalého předsedy Konzervativní strany v letech 1985 až 1987, problematika spojená s hooligans byla zodpovědná za výsledek zrodu „socialisticky tolerantní společnosti“ v šedesátých letech a stejný argument byl vznesen proti odborům, které byly popsány jako osoby bez úcty k vládním autoritám.²⁸ Výchozí pozice pro fotbalového chuligánství se ocitla na „tenkém ledě“ a jejich odpůrci čekali na jakoukoliv chybu pro zavedení tvrdých restrikcí. Hooligans se dostali na stejnou úroveň jako například dělníci zodpovědní za hornické stávky nebo teroristická skupina IRA (Irská republikánská armáda). Margaret Thatcher a její spojenci tyto jednotlivé skupiny hojně porovnávali a řadili je do skupiny Fifth column. Jako Fifth column se označuje skupina domácích aktérů, jejichž cílem je sabotovat

---

²⁶Kasal, Josef. 2013. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*. Hradec Králové: Gaudeamus, 26.

²⁷Campbell, Thomas. 2022. “*The enemy within: football hooliganism and the Miners' Strike*”. *Sport in history* 43 (1): 6.

²⁸Dunning, Eric, Patrick Murphy, and John Williams. *The Roots of Football Hooliganism: An Historical and Sociological Study*. London: Routledge & Kegan Paul, 1988, 171.

národní zájmy.²⁹ Zařazení do této skupiny neustále prohlubovalo potřebu radikálního řešení a obecného tlaku veřejnosti na vypořádání se s tak závažnou hrozbou. Konzervativní strana, jenž byla v osmdesátých letech u moci, si uvědomovala sílu rétoriky proti fotbalovým hooligans a její dopady na společnost. Přírovnání k teroristickým skupinám se zprvu pokládaly za efektivní, avšak emociálně zabarvené. Hooligans se sice postarali o společenský nepořádek, ale jejich primárním cílem nebylo svrhnutí britské vlády či jiná charakteristika s IRA. Už pouhé veřejné projevy a samotné vyslovení těchto dvou pojmů ve spojitosti byl pro řadového posluchače signál ke srovnávání. I přesto byly dle Thatcherové hooligans vyobrazeni jako pokračovatelé násilí odborových organizací vůči státu.

V roce 1984 britská vláda představila legislativu, která poskytovala větší pravomoci britské policii v boji proti fotbalovým hooligans při zápasech.³⁰ Tato legislativa nesla název Criminal Evidence Act a s její pomocí dávala policii právo prohledat jakoukoliv osobu v jakýkoliv čas a v jakémkoliv prostředí, za předpokladu podezření nalezení kradených a zakázaných předmětů. Pokud se prohledání stalo úspěšné, policie měla právo daného pachatele na místě zadržet.³¹

2.4 Mediální obraz hooligans

Média zobrazovala fotbalová utkání jako prostor podporující násilí diváků, kde si navzájem takzvaně vyřizují své účty. Poukazovala také na sociální status těchto diváků. Především se jednalo o mladší muže spadající do pracující dělnické třídy. Jejich primárním účelem bylo pravidelné scházení se na fotbalové zápasy, rozpoutávání potyček a davová neposlušnost. Negativní mediální obraz na britskou dělnickou třídu vytvořený vlivnými tuzemskými médii však obsahoval několik nepřesností. Pokud docházelo k násilí mezi dělnickými skupinami, tak k němu častěji docházelo mimo fotbalové stadiony jako například na ulicích, v biografu nebo v blízkosti zaměstnání.³² Šíření strachu mezi čtenáři a britskou

---

²⁹Mylonas, Harris, and Scott Radnitz. 2022. *Enemies within: the global politics of fifth columns*. New York, New York: Oxford University Press, 3.

³⁰Campbell, Thomas. 2022. “*The enemy within’: football hooliganism and the Miners’ Strike*”. *Sport in history* 43 (1): 9-10.

³¹Participation, Expert. “Police and Criminal Evidence Act 1984.” *Legislation.gov.uk. Statute Law Database*, October 31, 1984. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/part/I>. (staženo dne 12.4.2023)

³²Williams, John, Eric Dunning, and Patrick Murphy. 1986. “The Rise of the English Soccer Hooligan”. *Youth & society* 17 (4): 363.

veřejností nebylo zdaleka objektivní ani podložené na průkazných datech. Je evidentní, že média cílila na pocity a všeobecné povědomí o této problematice i za předpokladu, kdy čtenář o činnosti fotbalových chuligánů neměl potřebné informace. Zde bychom mohli poukázat na fakt, že zobrazování hooligans mělo evokovat dojem nepřizpůsobivého člověka, jenž nedodržuje stanovená pravidla a je hrozbou pro své okolí.

Propaganda proti fotbalovým hooligans probíhala už v šedesátých let dvacátého století a v aktualizované podobě trvá do současnosti. V průběhu let se měnila intenzita negativního postoje odpůrců. Jak se formovala rétorika vlády, která za vlády Konzervativní vlády působila radikálně, tak se formoval názor britského denního tisku. Pro Margaret Thatcher a její vládu bylo zásadním počinem si udržet moc tisku na své straně. Thatcherová zoufale toužila mít po svém boku osobu Ruperta Murdocha.³³ Jednalo se o majitele zpravodajských deníků The Sun, the Times, the Sunday Times a the News of the World. V jeho pravicovém smýšlení a názorech našla zalíbení právě Thatcherová a přímo se zasadila o jeho podporu při koupi deníků the Times a the Sunday Times v roce 1981.³⁴ Jeden z nejčtenějších deníků v zemi the Sun se stal významným zdrojem v předávání ostrého vládního stanoviska proti hooligans včetně pozice podporovatele tvrdé rétoriky Thatcherové se širokou čtenářskou základnou čítající kolem čtyř milionů.³⁵ Hlavním cílem bylo zobrazit fotbalové chuligánství v nejhorším možném světle. V součtu se nacházela menšina, která odmítala nenávistnou vládní rétoriku publikovat. Mezi ně se řadí například médium Guardian. V porovnání s The Sun se jednalo o mnohem menší médium s nedostatečným vlivem a nižší čtenářskou základnou. Deník The Sun osočoval fotbalové chuligánství a jeho podporovatele. Stále častěji přidával do svého repertoáru příběhy o probíhajících násilnostech a veřejného nepořádku ze strany hooligans. Tyto příběhy se objevovaly vcelku pravidelně bez ohledu na eventuální nárůst těchto činů ve společnosti.³⁶ Vedle násilí a nepořádku připomínal situaci hornických stávek jako válku s vnitřními disidenty a připodobňoval ji k fotbalovému chuligánství, čímž je prakticky řadil na stejné bezpečnostní riziko.

---

³³Campbell, Thomas. 2022. “*The enemy within! : football hooliganism and the Miners' Strike*”. Sport in history 43 (1): 13.

³⁴Ibid.

³⁵Ibid.

³⁶Dunning, Eric, Patrick Murphy, and John Williams. *The Roots of Football Hooliganism: An Historical and Sociological Study*. London: Routledge & Kegan Paul, 1988, 3.

3. Legislativní změny a jejich kritika

3.1 Zprávy týkající se bezpečnosti na stadionech

V průběhu dvacátého století se ve Spojeném království vytvořilo hned několik zpráv z důvodu bezpečnosti diváků na fotbalových stadionech spojené s chuligánstvím. Příčiny k vydání prohlášení se staly primárně nezvládnuté situace během utkání ohrožující přítomné fotbalové příznivce. U několika fotbalových incidentů docházelo k případům úmrtí zejména z nedostatečných bezpečnostních opatření. Cílem těchto zpráv bylo řešit kauzalitu a reflektovat probírané situace. Součástí zpráv byla řada doporučení, ze kterých mohly vzniknout budoucí funkční zákony, jenž by zabránily tragickým nehodám.

Jednotlivé zprávy se většinou zaměřovaly na aktuální problematiku, které vyústily ve fotbalovou tragédii. Tuto skutečnost dokládá zpráva Moelwyna Hughese zabývající se zřícením bariér na stadionu Boltonu Wanderers. Otázkou u ní zůstalo přijetí licencí, řízení davu a zavedení zábran. Naopak Langova zpráva se ryze soustředila na chování fotbalových příznivců. Mnozí odborníci se domnívají, že řada doporučení ze zpráv minulých let nebyla vyslyšena. Ve většině případů se adekvátní kroky podnikaly za účelem zamezení opakování daného incidentu, což následně způsobovalo nedostatky v jiných oblastech bezpečnosti.³⁷

Z publikovaných příspěvků nemůžeme opomenout Wheatleyho zprávu reagující na tragickou událost v Ibrox Parku ve městě Glasgow s 66 oběti. Ta vyústila v přijetí zákona o bezpečnosti na sportovištích (Safety of Sports Ground Act 1975) zahrnující některá doporučení z již výše zmíněné M. Hughsovi zprávy.³⁸ V roce 1986 byla vydána Popplewellova zpráva zaměřená na požár v Bradfordu, tragédii na Heysel stadionu a incident v Birminghamu způsobený vlivem fotbalové chuligánství. Právě ona tragická událost v Bradfordu se nepovažovala za incident zaviněný násilným chováním diváků, nýbrž z důvodu nedostatečné infrastruktury stadionu. Roli však zde sehrály preventivní opatření ve snaze omezit fotbalové chuligánství, konkrétně odstranění hasicích přístrojů za účelem obav, že mohou být využity jako zbraň pro případné chuligány. Parlamentní debata, v souvislosti s touto katastrofou a Popplewellovou zprávou, se přetavila do diskuze o násilí, nikoliv o bezpečnosti.³⁹ Popplewellova zpráva společně ostatními přinesla několik užitečných doporučení a požadavků. Mezi nejdůležitější požadavky bychom mohli řadit zavedení licencí pro kluby, bez nichž nelze

---

³⁷ Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 207-210.

³⁸Ibid.

³⁹Johnes, Martin. 2004. "Heads in the Sand": Football, Politics and Crowd Disasters in Twentieth-Century Britain". *Soccer and society* 5 (2): 143.

pořádat domácí utkání, dále aplikace kamerového systému během fotbalových zápasů, zvýšení celkové kapacity na stadionech, vytvoření členského systému pro diváky a v poslední řadě sankce pro fotbalové kluby neplnící náležitě své povinnosti.

Až do katastrofy v Heysel stadionu v roce 1985 se různé zprávy snažily vytvořit zásadní legislativní reformy, přičemž otázky bezpečnosti na stadionech zůstávaly v kompetenci sportovních klubů v souladu s politikou samoregulace a tradičním vyloučením sportu z legislativního řízení.⁴⁰ Posledním významným spisem, týkající se bezpečnosti na stadionech, byla označena Taylorova zpráva jako reakce na tragické události v Sheffieldu z roku 1989.

3.2 Představení nejvlivnějších zákonů

3.2.1 Public Order Act 1986

Jednalo se o jedno z prvních legislativních opatření, jehož cílem mělo být třídění nepřizpůsobivých fanoušků a následné rozhodování, zda-li mohou být vpuštěni na fotbalový stadion. Zákon o veřejném pořádku umožňoval aplikovat takzvaný příkaz k vyloučení, což v realitě znamenalo, že pokud byl divák odsouzen, nemohl navštívit určité zápasy probíhající na území Anglie a Walesu.⁴¹ S postupem času se zákon ukazoval jako neefektivní, jelikož neplatil pro mezinárodní zápasy a soutěže v zahraničí.⁴² Právě tato právníková skulina dávala prostor pro zvýšení procenta fotbalového výtržnictví mimo území Spojeného království. Domněnky o mocném zákoně, o němž si hlavní představitelé slibovali zásadní reformu, se v podstatě rozplynuly. Každopádně zaznamenal jistý podíl úspěšnosti ve vládním boji proti fotbalovému chuligánství a zároveň jeho nedokonalosti vedly k přijetí dalších opatření.⁴³

3.2.2 Football Spectators Act 1989

Zákon o fotbalových divácích z roku 1989 byl britskou vládou schválen především za účely modifikace trestních a disciplinárních řízení vedené proti fotbalovým chuligánům a zároveň predejití výtržnictví spojené s násilím během fotbalových zápasů. Pomocí zákona se

---

⁴⁰Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 208.

⁴¹ Participation, Expert. "Public Order Act 1986." *Legislation.gov.uk. Statute Law Database*, November 7, 1986. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/64>. (staženo dne 13.3.2023)

⁴² Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 215.

⁴³ Ibid.

vytvořil úřad pro vydávání fotbalových licencí (Football Licensing Authority). Význam úřadu spočíval ve zprostředkování licencí stadionům patřící fotbalovým klubům, které chtěli pořádat domácí utkání za přítomnosti diváků. Zákon se také poučil z minulých let a vylučovací příkaz doplnil o příkaz omezující. Příkaz omezující zpřísnoval podmínky pro osoby, jenž se dopustily trestného činu spojeného s fotbalem, o povinnost hlásit se na policejní stanici. Dále pachatelům zakazoval účast na zápasech hraných v zahraničí. Soud mohl udělit omezující příkaz pouze za předpokladu, když si byl zcela jistý, že přisouzené omezení je v souladu se zákonem a jeho cílem je zabránit násilí a výtržnictví na fotbalových stadionech.⁴⁴ Soud by měl být přesvědčen o učinění svých právních kroků, že jsou zcela nezbytné ve snaze zkvalitnit bezpečnosti. Zákazy se primárně udělovaly v rozpětí dvou až pěti let. Výjimkou byly osoby, na které se vztahoval omezující příkaz. Dotyční totiž mohli požádat o předčasné ukončení svého trestu, pokud jim nebyl uložen trest odnětí svobody.⁴⁵

3.2.3 Football (Offences and Disorder) Act 1999

Zákon přinesl zásadní legislativní změny a poskytl vládě možnosti podniknout razantnější kroky proti fotbalovému chuligánství. Takzvané omezující příkazy se oficiálně přejmenovaly na mezinárodní fotbalové zákazy (international football banning orders). Osoba, která obdržela mezinárodní fotbalový zákaz, musela dle tohoto zákona odevzdat svůj cestovní pas k policejní kontrole v časovém horizontu čítající pět pracovních dnů před mezinárodním zápasem. Zákon dále upravoval maximální dobu trvání zákazu činnosti. Ta čítala deset let, pokud se jednalo o případ odnětí svobody, u ostatních situací trvala let pět. Minimální doba

---

⁴⁴ Participation, Expert. "Football Spectators Act 1989." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, November 16, 1989. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/37/contents>. (staženo dne 12.4.2023)

Participation, Expert. "Football (Disorder) Act 2000." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, July 31, 2000. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/25/section/1>. (staženo dne 12.4.2023)

⁴⁵Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". Melbourne journal of international law 16 (1): 215-216.

Participation, Expert. "Football (Disorder) Act 2000." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, July 31, 2000. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/25/schedule/2>. (staženo dne 28.4.2023)

trvání mezinárodních zákazů se stanovila na tři roky.⁴⁶ Zásadním počinem bychom mohli označit časové období v délce 24 hodin před a po konci utkání, ve kterém příslušné orgány zkoumaly, zda spáchané přestupky mají nějakou spojitost s fotbalem, aby za ně mohly případně udělit trestní postihy.⁴⁷ Policie udělovala zejména mezinárodní zákazy, které umožňovaly bezpečnostním složkám snadnější kontrolu nad nepřizpůsobivými fanoušky. Ovšem to v konečném součtu vytvářelo na soudce tlak v procesech proti fotbalovým příznivcům. Pokud soudce odmítl udělit zákaz, byl nucen své prohlášení náležitě odůvodnit, z jakého důvodu je přesvědčen, že jeho rozsudek ve prospěch obviněného nepomůže snížit fotbalové výtržnosti v budoucích letech.⁴⁸

3.2.4 Football (Disorder) Act 2000

Jednou z příčin aplikace tohoto zákona bylo podle odborné fotbalové veřejnosti konfliktní chování anglických fanoušků během mistrovství Evropy v Belgii. Hlavní snaha spočívala ve zdokonalení zákona z roku 1999 a v decentním upravením zákona o fotbalových divácích z roku 1989. Právě decentní úprava poskytla zákonu z roku 1989 možnost operovat v daleko represivnějším měřítku. Viditelná změna se promítla do nerozlišování tuzemských a zahraničních zápasů (mezi tuzemské se počítala utkání na území Anglie a Walesu), na kterých mohlo dojít k udělení takzvaného příkazu k zákazu činnosti (banning order). Pro příslušnou osobu to v praxi znamenalo, že nemohla navštívit fotbalový stadion v zahraničí, ale ani v Anglii a Walesu. Zpřísnily se také podmínky, za nichž lze uložit příkaz k zákazu činnosti. Na rozdíl od předchozích situací, kdy jednotlivec musel být odsouzen za trestní čin související s fotbalovým chuligánstvím, stačila pouhá stížnost od vrchního náčelníka policie. Šlo tak učinit i bez předchozího odsouzení za trestný čin. Pomocí zákona se tak mohl uložit zákaz činnosti na základě policejní stížnosti. Dále dle zákona mohl soud nařídit délku trvání zákazu činnosti v rozpětí od dvou až do tří let.⁴⁹ Určitě bychom neměli opomenout celkové rozšíření lokalit,

---

⁴⁶ Participation, Expert. "Football (Offences and Disorder) Act 1999." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, August 10, 1999. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1999/21/contents>. (staženo dne 12.4.2023)

⁴⁷ Stott, Clifford, and Geoff Pearson. 2007. *Football "Hooliganism": Policing and the War on the "English Disease"*. London: Pennant Books, 177.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 219.

kde policie určovala případy páchaní trestných činů. Do aplikace zákona se trestné činy a zákazy činnosti spojené s fotbalem odehrávaly před, po a během fotbalových zápasů. Poté se přidala i policejní kontrola a případné postihy během fanouškovských výjezdů na jednotlivé zápasy. Tyto možnosti dodávaly policii vlivné pravomoci, které se ještě utvrdily v případech zabavování cestovních pasů osobám, jenž obdržely příkazy k zákazu činnosti. Cestovní pasy mohly být navraceny nebo propůjčeny z ryze vážných důvodů, pokud soudem nebylo rozhodnuto jinak.⁵⁰

3.3 Opatření týkající se fanoušků

3.3.1 Využití databáze

V Anglii byla zřízená databáze, která se stala užitečným nástrojem v boji proti fotbalovému chuligánství a spadala pod fotbalovou policejní jednotku Spojeného království (United Kingdom Football Policing Unit). Obsah databáze tvořily soukromé údaje o osobách, které byly zodpovědné za incidenty spojené s fotbalovým výtržnictvím. Později se zde shromažďovaly informace o podezřelých či potenciálně nebezpečných jedincích. Následně jednotlivé složky osob byly rozřazeny do tří kategorií (A, B a C) podle stupně nebezpečnosti.⁵¹ Získaná data využívaly především anglické úřady a oficiální členské kluby fotbalové asociace. Jednou z užitečných výhod databáze bylo v případě potřeby poskytnutí dat zahraničním policejním složkám v rámci dohod Evropské unie. Hlavní smysl ve sdílení informací spočíval v prevenci proti násilí a výtržnictví při mezinárodních utkáních. Spolupráce mezi členskými státy stála také na řadě bilaterálních dohod, podepsaných na bázi zákona o fotbalových divácích z roku 1989, které měly právo zakázat vstup na stadion v Anglii a Walesu všem jednotlivcům, kteří se provinili násilným chováním v zahraničí.⁵²

3.3.2 Omezení alkoholu

Po přijetí Sporting Events (Control of Alcohol etc) Act z roku 1985 ,zabývající se problematikou alkoholu na sportovních akcích, se zásadně narušilo tradiční spojení mezi

---

⁵⁰ Participation, Expert. "Football Spectators Act 1989." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, November 16, 1989. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/37/section/14E>. (staženo dne 12.4.2023)

⁵¹ Frosdick, Steve, and Peter Marsh. 2015. *Football Hooliganism*. Cullompton: Willan, 166.

⁵² Stott, Clifford, and Geoff Pearson. 2007. *Football "Hooliganism": Policing and the War on the "English Disease"*. London: Pennant Books, 173.

sportovní akcí a alkoholickým nápojem, jakožto součást fanouškovských zvyklostí. Podle zákona fanoušci nemohli vstoupit na stadion pod vlivem alkoholu, nebo jakkoliv pronášet alkohol či mít alkohol u sebe během zápasu. V případě porušení zmíněných situací se jednalo o přestupek.⁵³ V odhalování přestupků měla policie pravomoci ve formě prohledání a následně i zatknutí jedince, kteří nastavená pravidla porušili. Praktickým poznatkem v souvislosti se zákonem se jevílo nedostatečné porozumění s označením termínu opilost, jelikož zákon tento termín nikterak nedefinoval, a tudíž mohlo docházet k situacím, kdy případný právní postih dále nerozlišoval, zda daná osoba vlastnila vysoké či nízké číslo promile alkoholu v krvi.⁵⁴ Vzhledem k tomuto zjištění zákon nepodporoval u fanoušků intoxikaci, ani držení alkoholických nápojů v hromadné dopravě. Právě v hromadné dopravě probíhaly policejní kontroly za účelem snížení počtu případů opilosti na sportovních akcích. Jedním z důsledků těchto omezení bychom našli na konkrétním příkladu poskytovatelů fotbalových zájezdů, kteří mohli být shledáni vinnými z přestupku, pokud povolili požívání alkoholických nápojů v dopravních prostředcích sloužící k přepravě osob na a z fotbalových zápasů.⁵⁵ V ojedinělých případech mohla policie dokonce požadovat uzavření příslušného baru, pokud měla podezření na narušení řádného chování a bezpečnosti diváků.

3.3.3 Zákaz pyrotechniky a vhazování předmětů

Podobně jako u problematiky alkoholu zde zákon o sportovních akcích z roku 1985 upravoval také podmínky týkající se užívání pyrotechniky na stadionu. Především zakazoval různé světlice a dělobuchy, jejichž používání mohlo ohrozit zdraví nejen přítomných diváků, ale i samotných aktérů na hřišti. Každopádně zákaz nebyl pouze z bezpečnostního hlediska, i když se jednalo o jeden z nejdůležitějších kritérií, ale zároveň splňoval praktické důvody

---

⁵³Participation, Expert. "Sporting Events (Control of Alcohol Etc.) Act 1985." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, July 25, 1985. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1985/57/section/1>. (staženo dne 28.4.2023)

Participation, Expert. "Sporting Events (Control of Alcohol Etc.) Act 1985." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, July 25, 1985. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1985/57/section/7>. (staženo dne 28.4.2023)

⁵⁴ Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". Melbourne journal of international law 16 (1): 212.

⁵⁵Ibid., Pearson, Geoff, and Arianna Sale. 2011. 'On the Lash' – revisiting the effectiveness of alcohol controls at football matches, Policing & Society, 21:2, 153.

vzhledem k nerušenému průběhu zápasu. Například eliminace nezbytných přerušení kvůli zhoršené viditelnosti (z důvodu kouře z pyrotechniky). Podle zákona každá osoba, jenž vstoupí nebo se pokusí vstoupit na sportovní akci s pyrotechnikou, se dopouští přestupku.⁵⁶ Výjimka se vztahovala na kapesní zapalovače, zápalky a případně taky na ohřívače.

I přes tato opatření byl přijat zákon o fotbalových přestupcích (The Football Offences Act 1991), z něhož vyplýval zákaz vyhazování jakýkoliv předmětů na hrací plochu, ale i do míst, ve kterých by se mohli nacházet fanoušci, či jiné přítomné osoby.⁵⁷ To dokládalo tvrzení, že fotbaloví příznivci byli schopni jednotlivé zákony právně obejít, a tudíž vládě nezbývala jiná možnost, než stávající legislativní opatření zdokonalit, což ovšem pro chuligány znamenalo ztenčení jejich „legálních aktivit“.

3.3.4 Nenávistné a rasistické chování

Během osmdesátých let dvacátého století fotbalové chuligány tvořily z větší části jedinci, jenž se řadili mezi podporovatele pravicových a rasistických skupin. Předmětem jejich zájmu se stali afroameričtí hráči nastupující za anglické národní týmy, v nichž se začali pravidelně objevovat. Někteří z nich byli nuceni od fotbalových chuligánů snášet nevhodné a zároveň ponižující chování například opičí zvuky, vyhazování banánů na hrací plochu, verbální urážky.⁵⁸ Ovšem podobné typy provokace nemuseli být vždy spojované s afroamerickými fotbalisty. Vzorným příkladem je incident ze zápasu Manchester United proti Crystal Palace z roku 1995, kdy jeden z fanoušků rasisticky napadal útočníka Erica Cantonu. Hráč neudržel nervy a fanouška napadl takzvaným kung-fu kopem přímo z hrací plochy.⁵⁹ Jednalo se tak o jedno z prvních výrazných vymezení vůči rasismu při fotbalových utkáních ve Spojeném

---

⁵⁶ Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. “*The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?*”. *Melbourne journal of international law* 16 (1): 212-213.

⁵⁷ Participation, Expert. “Football (Offences) Act 1991.” *Legislation.gov.uk. Statute Law Database*. Accessed May 2, 2023. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/19/section/2>. (staženo dne 12.4.2023)

⁵⁸ Frosdick, Steve, and Peter Marsh. 2015. *Football Hooliganism*. Cullompton: Willan, 139.

Greenfield, Steve, and Guy Osborn. 2001. *Regulating Football: Commodification, Consumption, and the Law*. London: Pluto Press, 138.

⁵⁹ “Eric Cantona and 'the Hooligan': The Impact of the Kung-Fu Kick 25 Years On.” *The Guardian*. *Guardian News and Media*, January 25, 2020. <https://www.theguardian.com/football/2020/jan/25/eric-cantona-kung-fu-kick-hooligan-25-years-later>. (staženo dne 28.4.2023)

království, na jehož základech se zahájily kampaně v boji proti rasismu.⁶⁰ Reakcí britské vlády na vzniklé události bylo vytvoření specifického trestného činu z důvodu rasismu, který se stal součástí zákona o fotbalových přestupcích z roku 1991. Jeho smyslem bylo potrestání osob, které se zapojily anebo účastnily skandování nenávistného či rasistického charakteru.⁶¹ Dle zákona bylo rasistickým charakterem míněno zneužití a šíření nenávisti na základě barvy pleti, národnosti, občanství a etnického původu. Na druhou stranu se nevztahoval na náboženskou příslušnost.⁶²

Ovšem zavedení legislativního opatření se neobešlo bez komplikací a vynutilo si pár nutných změn. Původní právní předpis definoval skandování jako za akt konaný v minimálním počtu dvou osob. Opomínal tak jednotlivce, kterým nenávistné a rasistické skandování prošlo bez právního postihu.⁶³ Vzhledem kvůli tomuto značnému nedostatku byl zákon upraven, aby trestní čin mohl být spáchán jednotlivcem i vícero osobami.

3.3.5 Úloha policie

Nebylo žádným překvapením, že během zavedení legislativních opatření vůči fotbalovému chuligánství narůstaly pravomoci policejních složek. Policie, vědoma si podpory od britské vlády, se mohla uchýlit k extrémním metodám za účelem získání informací o skupinách chuligánů ve snaze zahájit s nimi trestní vyšetřování. Jednou z hojně využívaných metod bylo odposlouchání telefonních hovorů, ale také sledování.⁶⁴ Úloha policie během fotbalového zápasu spočívala v neustálém pozorování a v celkové kontrole davu. Komunikace mezi jednotlivými skupinami policistů probíhala prostřednictvím vysílaček. S jejich pomocí si policejní složky sdělovaly postřehy o aktuální situaci, či o hrozícím konfliktu. Policie doprovázela skupiny fanoušků i během jejich cest na a ze stadionu v hromadné dopravě. Ovšem mimo všeobecnou kontrolu se policisté snažili o efektivní rozdělení domácích a hostujících příznivců vzhledem k eliminaci násilných střetů. Omezení interakce mezi oběma fanouškovskými tábory usnadňovalo práci nejen policejním, ale i bezpečnostním složkám uvnitř stadionu. Za nedílnou součást lze považovat i použití kamerového systému (CCTV), které monitoruje dění v centrech měst a na stadionech. Přelomovým krokem by se určitě jevilo

---

⁶⁰ Steve Greenfield and Guy Osborn, 1996. *When the Whites Go Marching In? Racism and Resistances in English Football*, 6 Marq. Sports L. J. 319-320.

⁶¹ Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 213-214.

⁶² Ibid.

⁶³ Frostdick, Steve, and Peter E. Marsh. 2005. *Football hooliganism*. Cullompton: Willan, 139.

⁶⁴ Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 221.

použití nové digitální technologie v podobě rozpoznávání obličejů vzhledem k identifikaci pachatelů. Aplikace se ukazuje jako nákladná a mohla by obsahovat budoucí potíže s ochranou soukromí, což je jeden z hlavních důvodů proč se od tohoto nápadu upouští.⁶⁵

Někteří badatelé se domnívají, že policejní metody narušující osobní svobody byly vědomě přehlíženy z důvodu zaznamenání vynikajících výsledků v boji proti fotbalovému chuligánství. Každopádně činnost policie se výrazně podepsala na rapidním snížení případů chuligánství a výtržnictví při fotbalových zápasech a její fungování bychom mohli označit jako za téměř bezchybné.⁶⁶

3.4 Opatření týkající se klubů

Na rozdíl od klubů z Francie, Itálie a Švýcarska, jenž si své stadiony ve většině případů pronajímaly, tak situace v Anglii byla zcela opačná.⁶⁷ Kluby jakožto majitelé podléhali zavedeným opatření za účelem zkvalitnění bezpečnosti a za nutné změny na svém stadionu nesli patřičnou odpovědnost.⁶⁸ Mezi nejdůležitější opatření, kromě již dříve uvedených licencí a zasedacího pořádku, patřil zákaz neoprávněného prodeje vstupenek plynoucí z Criminal Justice and Public Order Act z roku 1994. Od opatření protagonisté očekávali, že zamezí prodeji vstupenek na černém trhu. Zároveň snižovalo riziko konfrontace zneprátelených fotbalových příznivců, jelikož se nemohli setkat na stejné tribuně. Pakliže došlo k porušení stanoveného nařízení, mohla být v rámci zákona udělena pokuta za prodej vstupenek prostřednictvím neoprávněných osob. Další viditelnou změnou týkající se vstupenek bylo nastavení vyšší cenové relace ve snaze zamezit přítomnosti dělnické třídě obsahující největší procento fotbalových chuligánů.⁶⁹

3.5 Kritika vládních opatření

Kritika zavedených restrikcí spočívala v dopadech pro průměrného diváka a budila značné kontroverze napříč fanouškovským spektrem. Některí fotbaloví experti se shodli, že legislativní změny neprošly dostatečným právním šetřením a mohou být tak v rozporu s občanskou svobodou

---

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Hester, Richard. 2021. "Assessing the UK Football Policing Unit Funding of Football Banning Orders in Times of Policing Austerity". *Policing: a journal of policy and practice* 15 (2): 1193-1195.

⁶⁷ Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 221.

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Williams John, and Nicola Vannucci .2020. *English hooligans and Italian ultras sport, culture and national policy narratives*, *International Journal of Sport Policy and Politics*, 12:1, 79.

a lidskými právy. Podle nich zákaz účasti na fotbalových stadionech mohl být proti ustanovení Evropské úmluvy o lidských právech a dalším smlouvám Evropské unie. Tato argumentace se především opírala o stížnosti související se zákazem fotbalu, které z minulosti nepožadovaly odsouzení za trestný čin. V roce 2002 byly tyto námitky vyvráceny a Odvolávací soud Anglie a Walesu celou záležitost zamítnul.⁷⁰ Mnozí sportovní komentátoři dále kritizovali celkové nastavení systému, který byl do jisté míry represivní. Poskytoval policii rozšířené pravomoci a spoléhal na případné využití síly. Umožňoval jí kategorizovat problémové příznivce v závislosti na šatech, věku a pohlaví. Policejní složky nedokázaly efektivně rozeznat, zda se jedná o rizikového jedince a činily tak preventivní kroky ve snaze předejít veřejnému nepořádku. Z toho plyne, že policie měla značnou volnost v jednání proti fanouškům a nenesla odpovědnost v případných dalších krocích proti osočené osobě. Právě tyto aspekty by mohly způsobit kontraproduktivní efekt a vzbudit mezi fanoušky agresivnější chování. Dále například zavedení kamerového systému pro odhalování potencionálních pachatelů na stadionu, který se ukázal jako velmi přínosný nástroj pro pořadatele a policii. Z druhého úhlu pohledu, tato reforma přenesla fotbalové chuligánství mimo stadion a do jeho blízkého okolí. Incidentsy se obvykle odehrávaly v předzápasové či pozápasové době. To poukazovalo na fakt, že vývojem procházeli i fotbaloví chuligáni. Jejich nelegální činnost už nebyla tak zcela náhodná, ale naopak plánovaná.⁷¹ Zároveň se vyskytly určité problémy s identifikací podezřelých osob pomocí videozáznamu. V několika případech rozhodl v neprospěch nevinné strany, což odpůrce akorát podpořilo v pokračování kritického přístupu.⁷²

Vlna kritiky se snesla i na pravomoc policie uzavřít restaurační zařízení. Dle některých sportovních novinářů to má za následek, že fanoušci jsou tak donuceni chodit do obchodů bez cla a kupovat si zde lihoviny místo piva.⁷³ Tito jedinci pak mohou mít větší sklony k veřejnému nepořádku. I přes tyto detaily se kritici domnívají, že k úplnému konci chuligánství zdaleka nedošlo. Hlavním důvodem je nedostatečné pochopení fotbalové kultury ze strany vládních elit. Vláda se až příliš soustředí na problematické gangy, jejichž výjezdy jsou za účelem nelegálních aktivit. Namísto

---

⁷⁰“Gough & Anor v Chief Constable of Derbyshire, [2002] EWCA Civ 351: England and Wales Court of Appeal (Civil Division), Judgment, Law, Casemine.com.” <https://www.casemine.com>. Accessed May 1, 2023. <https://www.casemine.com/judgement/uk/5b46f1f62c94e0775e7ef1aa>.

⁷¹ Armstrong, Gary, and Rosemary Harris. 1991. “Football hooligans: theory and evidence”. *The Sociological review* (Keele) 39 (3): 455.

⁷² Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. “The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?”. *Melbourne journal of international law* 16 (1): 225.

⁷³ Warren, Ian. 2003. *Football, Crowds and Cultures: Comparing English and Australian Law and Enforcement Trends*. Sydney: Australian Society for Sports History, 69-70.

toho, by se měla zaměřit na obecná rizika spojená s řízením davu.⁷⁴ Fotbaloví chuligáni zaznamenali ve svých řadách výrazné oslabení a tvořili pouze malou část. Každopádně jejich ústup ze scény způsobil snížení nápadnosti, což má za následek větší nebezpečnost a angažovanost než v předchozích letech. Podle Bryana Drewa, bývalého šéfa národní kriminální zpravodajské služby (NCIS), se fotbalové chuligánství stalo méně časté, ovšem o to násilnější. Skupiny bývaly často ozbrojené a v mnoha případech působily jako zástěrka pro jiné typy organizovaného zločinu například podvody s platebními kartami a obchod s drogami.⁷⁵

V kritickém shrnutí bývá zavedená legislativa často označována za populistickou a vyhýbá se konkrétnímu řešení v potřebných oblastech. Byla také pokládána za příliš rigidní, a tudíž i neoprávněný zásah do soudního uvážení.⁷⁶

3.6 Kritika opatření řízená kluby

Rapidní zvýšení ceny vstupenek na fotbalové utkání přineslo několik zásadních změn. Především se zaznamenal úbytek problematické dělnické třídy a nárůst střední třídy. Někteří odpůrci argumentovali, že tato společenská proměna na tribunách měla negativní dopad na atmosféru na stadionu a přiměla dělnickou třídu ke sledování fotbalových zápasů v barech a restauracích. Žádné z příslušných opatření nikterak nekontrolovalo dění v těchto podnicích. Co se týče cenové politiky lístků se anglická liga porovnávala s tou německou. Je sice pravda, že německé fotbalové ligy nebyly chuligánstvím postiženy ve stejné míře jako v Británii. Každopádně německé kluby se dokázaly lépe vypořádat s nastavením vyšší ceny vstupenek, která byla podpořena rozsáhlými plochami určenými pro místa na stání a zároveň regulovanými cenami sedadel. Právě tyto zmíněné alternativy přispěly k průměrně vyšší návštěvnosti až o téměř 7 tisíc diváků oproti zápasům anglické nejvyšší soutěže zvané Premier League. Dále bylo zjištěno, že v Německu chodí na fotbal procentuálně větší podíl žen a mladistvých.⁷⁷

Kluby se také ocitly v přímé konfrontaci vůči nedostatečným investicím v oblasti koučování svých příznivců.⁷⁸ Čelili kritice, že tento fakt obecně podceňují a vyhýbají se smysluplnému řešení.

---

⁷⁴ Stott, Clifford, and Geoff Pearson. 2007. *Football "Hooliganism": Policing and the War on the "English Disease"*. London, United Kingdom: Pennant Books, 328.

⁷⁵ "Hooligan Disease That Clings to Football." *The Guardian*. Guardian News and Media, August 15, 2001. <https://www.theguardian.com/uk/2001/aug/16/football.vivekchaudhary>. (staženo dne 28.4.2023)

⁷⁶ Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 225.

⁷⁷ Giulianotti, Richard. 2011. "Sport Mega Events, Urban Football Carnivals and Securitised Commodification: The Case of the English Premier League". *Urban studies* (Edinburgh, Scotland) 48 (15): 3306.

⁷⁸ Frosdick, Steve, and Peter E. Marsh. 2005. *Football hooliganism*. Cullompton: Willan, 182.

Na druhou stranu nechávali větší zodpovědnost na bezpečnostních složkách, které v případě potřeby posílili v závislosti na vyhocenosti daných utkáních.

Na rozdíl od opatření zavedených britskou vládou, jejichž kritika pramenila na základě nedodržování občanských svobod a lidských práv, se opatření klubů týkala pouze smluvního (placení za sledování fotbalového zápasu) a majetkového práva. To znamenalo, že opatření od klubů neomezovala svobodu jedince na veřejnosti či případné opuštění země. Tudíž nebyla předmětem otázky ohledně porušování lidských práv.⁷⁹

3.7 Kritika od Labouristické strany

Přijmutí legislativních opatření zavedené vládnoucí Konzervativní stranou přineslo také kritiku ze strany opozice. Někteří opoziční poslanci se domnívali, že přijaté zákony spojené s fotbalem se nestaly hlavním předmětem debaty mezi vládou a opozicí. Vzhledem k tomuto přesvědčení se vyskytlo pochybení o efektivitě vládních opatření a vznikal tak prostor pro úpravu či zrušení. Labouristická strana označovala příčiny závažných incidentů (viz. Heysel a Hillsborough) zejména kvůli zastaralým fotbalovým stadionům bez nároku na zajištění bezpečnostních podmínek pro diváky, kde nacházela shodu s Taylorovou zprávou. Opozice záměrně připomněla, že problematiku bezpečnosti na fotbalových stadionech se snažila vyřešit už v roce 1924 za jejich vlády.⁸⁰ Tehdejší vládnoucí straně bylo zřejmé, že pro ochranu fotbalových příznivců bude nezbytné na stadionech udělat konstrukční úpravy. Dokonce zvažovala zavedení licence pro fotbalové kluby určující vhodnou způsobilost stadionu, bez které by daný klub nebyl oprávněn k vpuštění svých fanoušků na tribuny. Z tohoto důvodu kritizovala vládu, že pokud by byl brán zřetel na jejich návrhy, tak se tragickým událostem mohlo předejít. Poslanec Tom Pendry se domníval, že časová prodleva ,trvajících více jak půl století, mezi labouristickými doporučeními a zavedením odpovídající legislativy byla obrovským selháním Konzervativní strany. Dílčí úspěch přineslo schválení Safety of Sports Grounds Act z roku 1975, zákon zodpovědný za vydávání bezpečnostních certifikátů zohledňující stav sportovních stadionů. Bezpečnostní certifikát byl vyžadován pro všechny stadiony s kapacitou 10 000 nebo více diváků a pro areály, které měly zastřešené tribuny s

---

⁷⁹Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 231.

⁸⁰ HC Deb 4 November 1993, vol 231, col 555

kapacitou 500 a více.⁸¹ Pokud by labouristická strana zůstala v tomto, již výše zmíněném mezidobí u moci déle, jevil by se jako adekvátní krok pokračovat jejich v nastaveném plánu od postupné proměny zastaralých tribun po celkovou inovaci fotbalových arén pro následující roky.

Kritika opozice směřovala i na zavedení výhradně míst pro sezení. Tento požadavek musel zajišťovat klub v rámci Football Spectators Act neboli zákon o fotbalových příznivcích z roku 1989. Opozice byla přesvědčena, že omezení fotbalového chuligánství a obecné bezpečnosti nespočívá v zákazu míst pro stání. Jeden z jejich argumentů se opíral o studii z univerzity v Leicesteru, která vyzorovala, že model *all-seating* obsahuje spoustu nedokonalostí a do jisté míry nevyřešil fotbalové výtržnosti. Sama uvedla příklady klubů a jejich tendence zavést tento model na svých fotbalových stadionech na začátku osmdesátých let. Výsledkem snahy o inovativní postup bylo neplnění pravidel ze strany fanoušků, kteří nový systém nerespektovali a nové vybavení demolovali. Spor mezi jednotlivými typy míst a jejich problematičností pojmenoval Sir Bert Millichip, tehdejší předseda fotbalové asociace, následovně: „Zkušenost nás naučila, že daná osoba může být ryzím chuligánem, ať už sedí, či stojí.“⁸²

V souvislosti s přestavbou stadionů se jevil také jako zásadním problémem finance. Opoziční strana apelovala na vládu, ať u některých fotbalových klubů aplikuje trpělivý přístup s ohledem na stanové termíny dokončení. Úřad pro fotbalové licence (Football Licensing Authority), zabývající se problematikou inovací či přemístění stadionů ve snaze splnit požadované nároky, měl postiženým klubům zajistit odpovídající časovou rezervu. Na druhé straně kluby z nižších lig nedisponovali stejným kapitálem jako v první a druhé lize. Opozice sice ocenila vládní program Football Trust, jehož účelem bylo zlepšení bezpečnosti na sportovních stadionech pomocí grantů. Ovšem i přes tuto podporu získané finance nestačily a fotbalové kluby se musely spolehnout na pomoc z vlastních zdrojů.⁸³

V mnoha případech opozice došla k závěrům, že fotbaloví příznivci nemají téměř žádné zastoupení v rozhodovacím procesu, jenž je namířený proti nim samotným. Dle jejich názoru byl tento návrh vyslyšen, ale pro jeho realizaci se udělalo naprosté minimum. Z tohoto důvodu byla vedena kampaň, aby zástupci fotbalových fanoušků byli alespoň přítomni u

---

⁸¹ Renfrewshire Communications team. "Safety at Sports Grounds Act 1975." Safety at Sports Grounds Act 1975 - Renfrewshire Website. Renfrewshire Communications team, March 4, 2016. <https://www.renfrewshire.gov.uk/article/2767/Safety-at-Sports-Grounds-Act-1975>.

⁸² HC Deb 4 November 1993, vol 231, col 556

⁸³ HC Deb 4 November 1993, vol 231, col 559

připravovaných změn, které je přímo ovlivní. Zástupci fanoušků vlastnili dva oficiální hlasy. První patřil Football Supporters Association a druhý National Federation of Supporters Clubs. Labouristická strana vyzvala k sjednocení asociace a federace za účelem výraznějšího hlasu na politické scéně.⁸⁴

Terčem kritiky se také stal právní rámec v udělování licencí pro prodej alkoholu v areálech patřící fotbalovým klubům plynoucí ze Sporting Events (Control of Alcohol etc) Act z roku 1985. Samotné kritiky se netýkal nastavený systém, nýbrž praktická aplikace zákona. Labouristé poukazovali na fakt, že licence musí být po pěti měsících znovu obnoveny, což znamenalo, že kluby musejí žádat o licenci dvakrát ročně.⁸⁵ I přes velmi vřelé vztahy s policií a licenčními úřady, které se nikterak nesnažily tyto žádosti zamítat či komplikovat, docházelo ke ztěžování administrativní činnosti pro fotbalové kluby, ale i pro příslušné úřady. Proto labouristická strana požadovala úpravu tohoto zákona. Změnila by se mezidoba od udělení licence na jeden rok, a to zejména kvůli praktičnosti v administrativě. Z pohledu opozice ani samotné ministerstvo vnitra nebylo schopno odůvodnit z jakého důvodu jsou nastaveny tyto podmínky, zejména v době, kdy došlo k všeobecnému poklesu násilí na stadionech.

4. Dopady legislativních změn

V následující kapitole se bakalářská práce zabývá kvalitativní analýzou transformace britského fotbalu s odstupem několika let po tragických událostech v Bruselu a Sheffieldu. Tyto tragédie se staly impulzem k radikálním změnám vzhledem k bezpečnosti na sportovních stadionech a v pozdějších letech jako snahy o zničení fotbalových hooligans, jenž se stali dle konzervativní vlády vážným společenským problémem. Analýza probíhala za pomoci celkového vyhodnocení a vzájemného porovnání dostupných vládních dat, která zaznamenala incidenty fotbalového chuligánství doplněné sekundárními zdroji tvořenými reakcemi britských médií. Kapitola si klade za cíl zjistit, zda zavedená legislativní opatření pomohla k všeobecné bezpečnosti na stadionech a zda zapříčinila vymýcení fotbalových chuligánů z britských stadionů. Zároveň chce určit dopady zavedené legislativy na fotbalovou společnost, ať už v pozitivním či negativním ohledu. Dále závěrečná část práce popisuje proces změny reputace fanoušků od nepřizpůsobivých anglických hooligans na mezinárodní i tuzemské scéně

---

⁸⁴Ibid.

⁸⁵ HL Deb 10 March 1992, vol 536, col 1315

až po vzorný příklad fotbalového fandění v západní Evropě. Takzvaný anglický model se stal jednou z možností, jak vláda může efektivně bojovat proti fotbalovému chuligánství.

4.1 Vládní statistiky z ligových soutěží

Tato práce se věnovala především období od roku 1985 do roku 2009, jelikož v tomto úseku probíhaly nejdůležitější legislativní úpravy a připomínala se dvacetiletá výročí od již dříve zmíněných tragických fotbalových událostí. Pro autora se neužitečnějšími vládními daty staly statistiky fotbalové chuligánství z let 1989 až 2009, které nabídlly detailnější srovnání v rozmezí dvaceti sezon. Jejich smyslem bylo určit stoupající či klesající křivku tendence fotbalového výtržnictví a zjistit převahu konkrétních přestupků. V poslední řadě došlo k porovnání a vyhodnocení klubů s problematickou fanouškovskou základnou v Anglii.

V sezóně 1988–1989, znamenající radikální otřes v anglickém fotbale, se určila následující data. Celková návštěvnost ve všech ligových soutěžích činila téměř 18 a půl milionu diváků.⁸⁶ Z tohoto celkového počtu bylo uvaleno 6 185 zatčení a 7 607 případů vykázaní. Nejvíce diváků na své zápasy přilákal Liverpool čítající téměř 735 tisíc, z nichž 132 osob bylo zatčeno z důvodu fotbalového chuligánství.⁸⁷ V porovnání s týmem Aston Villa, jenž se projevila v tomto kalendářním roce jako nejméně přizpůsobivý klub. počet zatčených fanoušků Aston Villy se zastavil na čísle 344 při celkové návštěvnosti okolo 443 tisíc osob.⁸⁸ Je patrné, že v této sezóně liverpoolští příznivci nikterak nevyčnili nad zbytkem fotbalových lig. Naopak k poměru vysoké návštěvnosti zaznamenaly poměrně kvalitní výsledky, z nichž ani jeden by se nedal považovat za zcela kritický. Příslušná vládní data z roku 1989 se stala základním stavebním kamenem pro porovnání v následujících letech.

Rok od tragédie Hillsborough v roce 1990 se projevil viditelné změny. Oproti minulé sezóně se celková návštěvnost vyšplhala na téměř 19 a půl milionu diváků. Je tedy zřejmé, že se podařilo na fotbalové ligu dostat i řadu diváků, kteří z různých důvodů na stadiony nechodili. Přírůstek jednoho milionu diváků bychom mohli považovat za primární úspěch bezpečnostních opatření. Dále došlo ke snížení počtu případů v problematických kolonkách. Snížil se počet zatčených a vykázaných na celkem 5 945 a 6 973 osob. Klesající tendenci zaznamenal i klub

---

⁸⁶ “UK Government Web Archive.” The National Archives. Accessed March 11, 2023.
<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20171123123041/https://www.gov.uk/government/statistics/football-related-arrests-statistics-england-and-wales-1984-to-1985-through-to-1999-to-2000>.

⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ Ibid.

s nejvíce zatčenými mezi svými příznivci. Stal se jím Wolverhampton s 322 osobami. Liverpool potvrdil pověst svých věrných fanoušků a obsadil druhou příčku v ligové návštěvnosti za Manchesterem United, z jehož celkového počtu bylo zatčeno pouhých 84 fanoušků. Po aplikaci Football Spectators Act 1989 se situace na fotbalových stadionech viditelně zlepšila a přinesla odpovídající výsledky, alespoň ze statistického hlediska. Do jisté míry za to mohla stále čerstvá vzpomínka na události v Sheffieldu rezonující ve společnosti jako odstrašující příklad lidského selhání.⁸⁹

V následujících sezonách se pokračovalo v nastaveném trendu zvyšující se návštěvnosti a snižující se ho zatýkání. Statistické údaje z roku 1994 zaznamenaly přes 21 a půl milionu diváků a 4 227 případů zatčení. Nejvíce k nim docházelo během zápasů nejvyšší anglické fotbalové soutěže. Ve srovnání s rokem 1995 celkové číslo případů zatčení kleslo na 3 850. Podle statistik britské vlády měly nejvyšší procentuální podíl trestní přestupky spojené s pitím alkoholu činící 36 % z celkové počtu. Doplněné o přestupky z neukázněného a ohrožujícího chování v rámci porušení Public Order Act, které dohromady tvořily 27 %. Z těchto poznatků vyplývá, že většina zatčení pramenila ze tří zmíněných přestupků, naopak nejmenší procentuální podíl byl zjištěn u sexuálního obtěžování a vloupání. Ačkoliv by se mohlo zdát, že policejní složky se staraly především o pořádek a bezpečnost na stadionu, tak s mnohem větší četností probíhaly policejní zákroky mimo fotbalové stadionu a v jeho blízkém okolí. V sezonách 1994 a 1995 se pravidelně uskutečnilo více případů zatčení mimo stadion než v jeho prostorách. Nic na tom nezměnil ani fakt, zda se jednalo o ligu či domácí pohárové soutěže.⁹⁰

Na přelomu století po zavedení Football (Offences and Disorder) Act 1999 a Football (Disorder) Act 2000 se fotbalové autority a britská vládní elita mohly přesvědčit o progresu boje proti fotbalové chuligánství a o celkové transformaci britského fotbalu. V roce 2002 Národní kriminální zpravodajská služba zpracovala podrobné údaje s fotbalovými přestupky, které se odehrály během ligové sezóny. Ty následně služba porovnávala s výsledky posledních deseti sezon. Pomocí dostatečného časového odstupu od radikálních zásahů vlády mohla kriminální služba vyvodit závěry o stávající situaci ve fotbale, jenž měly být ukazatelem proměny chování u fotbalových diváků v rozmezí deseti let. V sezóně 2001-2002 získaná data přinesla hned několik úspěchů. Prvním bylo celkové snížení případů zatčení ve spojitosti s fotbalem na

---

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ Ibid.

ligových zápasech o 30 % v posledních deseti letech.⁹¹ Druhým, stále rostoucí křivka divácké návštěvnosti, která od roku 1989 každým následujícím rokem stoupala vzhůru. Trend vzrůstajícího zájmu diváků o jednotlivé zápasy u britské vlády mohl vzbudit dojem, že příslušná opatření proti fotbalovým fanouškům odvádí kvalitní práci. Třetím, vylepšení reputace anglických příznivců v souvislosti s enormním poklesem zatčených osob při mezinárodních utkáních. U Evropských klubových soutěží se jednalo pouze o pozvolné snižování trestních činů neboli pokračování v nastaveném trendu z minulých let. Obecné snížení u konkrétních trestných činů se týkalo zejména rasistického skandování, vyhazování pyrotechniky na hřiště, vběhnutí na hrací plochu a zatčení spojené s pitím alkoholu.

V důkladnějším porovnání fotbalových sezón 1992 a 2002 si můžeme povšimnout značného rozdílu v ligové návštěvnosti, která za deset let vzrostla o více než 7 milionů.⁹² Obecné zatýkání za činy související s fotbalem po deseti letech značně ubylo. V průběhu pozorovaného trendu se objevily lehké výkyvy ve všeobecném poklesu, což dokazovalo tvrzení, že fotbalové chuligánství je na ústupu. Kolísavá čísla naopak utvrzovala v neschopnosti policejních složek, kterým se nepodařilo pravidelné snížení trestných případů po sobě jdoucích letech. V letech 2000 až 2001 došlo k nejvýraznějšímu navýšení za zkoumané desetileté období a to z 3 137 (nejnižší výsledek od roku 1992) na 3 391 zatčených osob. Rozdíl tedy činil 254 případů. Na druhou stranu, se jednotlivé výkyvy pohybovaly v řádu stovek a nezpůsobily enormní nárůst trestní činnosti v další sezóně či zastavení klesajícího trendu.⁹³

Podle statistických dat proběhlo v Premier league celkem 1447 procesů zatčení. Nejtrestanějšími fanoušky se staly příznivci Manchesteru United a to ve 146 případech. Naproti tomu příznivci Liverpoolu zaznamenali celkem 108 zatčených osob, což vzhledem k roku 1990 se jevílo jako viditelné zhoršení. Měli bychom však podotknout, že většina zatčení se odehrála na venkovních zápasech, což korespondovalo s výsledky ostatních mužstev. Celkový rozdíl však nebyl příliš vysoký oproti procesů zatýkání na domácích utkáních. Nejvyšší číslo zatčených proběhlo za veřejné nepokoje a přestupky spojené s alkoholem. Oba shodně posbírali přes 500 osob. Právě problematika těchto druhů přestupků ukázala, jak složitá může být jejich eliminace ve fotbalovém prostředí pro bezpečnostní složky. Určitou zajímavostí se jevil počet

---

⁹¹“UK Government Web Archive.” The National Archives. Accessed March 12, 2023. <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20130128103514/http://www.homeoffice.gov.uk/documents/football-arrests-0102?view=Binary>.

⁹² Ibid.

⁹³ Ibid.

zákazu fotbalu u jednotlivých klubů, zde se autor soustředil především na záznamy z Premier League, kde jasně dominovali fanoušci týmu Leeds United, kteří si vysloužili 71 zákazy. Na druhém místě skončili příznivci Derby County s celkovými 37 zákazy fotbalu.⁹⁴

4.2 Vládní statistiky z mezinárodních turnajů

Vzhledem k problematickému chování anglických diváků na mezinárodním poli, které dosáhlo svého vrcholu roku 1985 během finále Pohárů Mistrů. Bylo cílem britské vlády a příslušných orgánů kontrolovat renomé anglického fotbalu i na mezinárodních fotbalových turnajích. Především na mistrovství Evropy a světa. V roce 2002 se poprvé v dějinách mistrovství světa konalo na asijském kontinentu konkrétně v Japonsku a Jižní Koreji. Na světový šampionát vycestovalo celkem 8 000 anglických příznivců. Zákazových příkazů udělenými soudy související se zákazem vycestování bylo uvedeno 1 053. Celkový počet osob, kterým byl odepřen vstup do Koreje či Japonsko na základě NCIS profilů se zastavil na 56 případech. V porovnání s mistrovstvím Evropy roku 2000, na kterém byl odepřen vstup 103 příznivcům.⁹⁵ Tato zjištění poukazovala na fakt, že vládní dohled na mezinárodní turnaje se jevil mnohem efektivněji než na tuzemské soutěže. Přehlednější prokazování průkazů totožnosti umožňovalo eliminaci problematických fanoušků s policejními záznamy v zahraničí.

Během světového šampionátu 2006 pořádaného v Německu byl jakýkoliv veřejný nepořádek, zaviněný anglickými fotbalovými příznivci, vnímán a vyobrazován evropskými médii jako symbol chuligánství. K chování anglických fanoušků se vyjádřil i tehdejší britský velvyslanec v Německu Sir Peter Torry, který pochválil anglické fanoušky, kteří vytvořili pro šampionát skvělou atmosféru a tím pádem i dobré jméno anglickému fotbalu.⁹⁶ Své vyjádření vydal i tehdejší šéf kolínské policie Klaus Steffenhagen. Ten označil spojení mezi anglickými fanoušky a chuligánstvím za starý předsudek z minulých let.⁹⁷

---

⁹⁴Ibid.

⁹⁵„UK Government Web Archive.” The National Archives. Accessed March 12, 2023. <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20130128103514/http://www.homeoffice.gov.uk/documents/football-arrests-0102?view=Binary>.

⁹⁶“Police Arrest 14 England Fans in Cologne Clashes.” The Guardian. Guardian News and Media, June 20, 2006. <https://www.theguardian.com/uk/2006/jun/20/ukcrime.worldcup2006>. (staženo dne 28.4.2023)

⁹⁷Ibid.

4.3 Porovnání vládních dat z let 1989 a 2009

Dle statistických údajů by se dalo považovat, že legislativní opatření přinesla patřičný efekt, jak udržet fotbalové chuligánství ve značné menšině. Od roku 1989, kdy začala celková transformace fotbalu, se v Británii zaznamenal masivní progres vzhledem k bezpečnosti diváků. Vládní pokrok lze určit srovnáním dostupných dat z let 1989 a 2009.

Tabulka č. 1: Srovnání vládních statistik z let 1989 a 2009⁹⁸

Rok	Návštěvnost	Zatčení	Zákazy
1989	18 366 143	6 185	7 607
2009	30 057 892	2 507	3 248
Rozdíl	11 691 749	3 678	4 359

Z tabulky je patrné, že za dvacet let došlo k rapidnímu nárůstu návštěvnosti na fotbalových utkáních. I v případě, že cena vstupenek na jednotlivé zápasy se několikanásobně zvýšila. Tabulka tak vyvrací kritiku ohledně nastavení cenové politiky, jenž podle kritiků odrazuje fotbalové příznivce navštívit stadion. Ačkoliv zavedená legislativní opatření proměnila strukturu návštěvníků ve spojitosti s nárůstem střední pracující třídy na úkor

---

⁹⁸Tabulka vytvořena autorem za pomoci vládních dat:

“Football Banning Orders by Club Supported.” GOV.UK. Accessed April 28, 2023.

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/98306/fbo-by-club-supported.csv/preview.

“Football-Related Arrests and Attendances in England and Wales – Season 2009-10.” GOV.UK. Accessed April 28, 2023.

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/98309/football-arrests-09-10.csv/preview.

“UK Government Web Archive.” The National Archives. Accessed March 11, 2023.

<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20171123123041/https://www.gov.uk/government/statistics/football-related-arrests-statistics-england-and-wales-1984-to-1985-through-to-1999-to-2000>.

dělnické, ukázalo se, že zajištění bezpečnostních podmínek je jeden z klíčových aspektů pro střední třídu, aby navštívila dané utkání. Jejich enormní poptávku cena vstupenek neovlivňovala. Ovšem k vysoké návštěvnosti v roce 2009 nepřispěla pouze vládní opatření a moderní stadiony. Někteří fotbaloví odborníci podotýkají, že nadměrný počet návštěvníků byl způsoben prestiží nejvyšší anglické fotbalové soutěže, která přilákala na své ligové zápasy mnoho zahraničních diváků. Důkazem tohoto tvrzení je žebříček nejúspěšnějších týmů za rok 2009 každoročně vytvořený pod záštitou UEFA. Hned v první šestici se umístily čtyři anglické kluby (Chelsea, Liverpool, Manchester United a Arsenal).⁹⁹ Zároveň k optimistickým výsledkům přispěl i razantním pokles počtu zatčení a udělení zákazu. V obou případech kleslo finální číslo o více jak polovinu ve srovnání s rokem 1989 (viz. tabulka). Impresivní výsledky získané za dvacet let dokazují, že britská vláda prostřednictvím opatření „a za pomoci kvalitní činnosti policejních složek, získává v boji proti fotbalovému chuligánství dominantní pozici, ze které se snažila o celkové vymýcení chuligánství a výtržnictví z fotbalového prostředí. Otázkou zůstává, zda nastavený trend ve snižování případů zatčení a zákazů je udržitelný i v budoucích letech.

4.4 Dopady na společnost z pohledu britských médií

V roce 2005 a 2009 se v britských médiích připomínala dvacetiletá výročí od tragických událostí Heysel a Hillsborough. Dvacetiletý odstup od tragédií umožňoval společnosti lépe reflektovat situaci v osmdesátých letech dvacátého století, ve které se fotbal nacházel. Média stále odsuzovala tehdejší barbarské chování fotbalových fanoušků, ale zároveň zaujala i kritický pohled na činnost minulých vlád, které nechaly dojít dění kolem fotbalu do tragického bodu. Podle francouzského mediálního teoretika Jeana Baudrillarda události Heysel a Hillsborough byli logickým vyústěním mizerných podmínek pro fotbalové fanoušky spojené s celkovou atmosférou ve Velké Británii, kterou na počátku osmdesátých let označuje za násilné a nestabilní místo.¹⁰⁰ Zmíněné katastrofy se tak staly odrazovým můstkem na cestě k rozsáhlé fotbalové renesanci ve Spojeném království. Reformy změnilly fotbalovou kulturu do takové míry, že většina dnešních fanoušků si nedovede představit návrat do doby před Taylorovou

---

⁹⁹ Kassies, Bert. “UEFA Team Ranking 2009.” UEFA team ranking 2009, 2009.
<https://kassies.net/uefa/data/method4/trank2009.html>. (staženo dne 12.4.2023)

¹⁰⁰ “How Heysel's Lost Lives Saved a Sport.” The Guardian. Guardian News and Media, April 3, 2005.
<https://www.theguardian.com/football/2005/apr/03/newsstory.sport14>. (staženo dne 28.4.2023)

zprávou. V souvislosti s bruselskou tragédií ve veřejné prostoru stále přetrvává pocit křivdy a neodpuštění liverpoolským příznivcům. Především ze způsobení vyloučení anglických klubů z evropských pohárových soutěží na pět let, které prakticky zastavilo dominanci anglických týmů v pohárové Evropě. Howard Kendall, tehdejší manažer Evertonu, tvrdí, že období bez pohárových zápasů přineslo pouze ztracenou generaci anglických hráčů a nespočet zmařených příležitostí.¹⁰¹

Dopady legislativních změn si vyžádaly moderní pohled na sledování fotbalovému zápasu uvnitř stadionu. Divákovi se podařilo zajistit bezpečné prostředí a vhodný komfort, aby byl jeho sportovní zážitek, co možná nejintenzivnější. Z těchto argumentů je patrné, že pravděpodobnost vzniku situace jako Hillsborough je nízká. Za výrazné zlepšení situace ohledně bezpečnosti může zejména zkvalitněná organizace davu, která je i po dvaceti letech v permanentní pohotovosti.¹⁰²

Na druhé straně, dopady zapříčinily vývoj strategie fotbalových chuligánů, jejichž záměrem je obejít daná nařízení a vyhnout se právnímu postihu. V realitě to znamenalo, že namísto osobního setkání příslušných chuligánů probíhala komunikace pomocí mobilních telefonů a internetu. Alkohol nahradily tvrdé drogy zejména kokain, což mělo za následek nepředvídatelné chování a problémy s ním spojené. K fotbalovým gangům se začaly přidávat i nezletilé osoby (15 až 17 let) ve snaze získat si respekt ve své sociální bublině. Každopádně lze říct, že fotbaloví chuligáni jsou od britské policie pod drobnohledem a nepředstavují stejnou hrozbu jako v minulosti.¹⁰³

Zlepšené vládní statistiky (viz.tabulka) a precizní práce policejních složek vedla k veřejné diskusi o možném zmírnění legislativních opatření, především zákazu fotbalu. Malcom Clarke, tehdejší předseda federace fotbalových příznivců, označil tento typ zákazu za drakonický.¹⁰⁴ Dále se stále častěji objevovaly případy, které utvrzovaly fotbalové příznivce v přesvědčení o narušení jejich volného pohybu. Zejména docházelo k problému určení, kdo

---

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² “Hillsborough's Tragic Legacy Leaves Home Comforts 20 Years on, Says David Lacey.” The Guardian. Guardian News and Media, April 10, 2009. <https://www.theguardian.com/football/blog/2009/apr/11/hillsborough-disaster-anniversary-liverpool>. (staženo dne 28.4.2023)

¹⁰³ “The Hooligan Problem and Football Violence That Just Won't Go Away | Jamie Jackson.” The Guardian. Guardian News and Media, August 22, 2010. <https://www.theguardian.com/football/2010/aug/22/football-violence-hooligans>. (staženo dne 28.4.2023)

¹⁰⁴ Ibid.

právem patří na seznam rizikových osob. Provázanost mezi věrnými fanoušky a chuligány byla na denním pořádku například v navštěvování stejných podniků. V tomto případě se ukazovala nevýhoda věrných fanoušků, kteří se nevědomě mohli dostat do právních obtíží, aniž by předtím spáchali trestný čin. Probíraným tématem se stala i komparace s běžným občanem a fotbalovým fanouškem. Ve společnosti je osoba fanouška obecně vnímána za problematickou se sklonem k veřejnému nepořádku. Ve většině případů je s ní nakládáno daleko přísněji než u klasického občana, který nemá žádnou spojitost s fotbalem.¹⁰⁵

Závěr

Zavedení legislativních opatření britskou vládou za účelem systematického boje proti fotbalovému chuligánství na stadionech zaznamenalo v období transformace několik zásadních úspěchů. Prvním je nastavený trend snižování případů zatčení či udělení zákazu fotbalu příslušnému fanouškovi. Druhým bychom mohli označit rapidní zvýšení návštěvnosti v anglických fotbalových soutěžích, což není způsobeno pouze enormním zájmem o fotbal u britské populace, nýbrž zkvalitnění bezpečnostních podmínek a celkovou modernizací fotbalových stadionů. Dalším lze považovat vývoj přístupu policejních složek a jejich inovativních postupů a schopnosti efektivně řídit či kontrolovat dav. Zde by se měla vysoká profesionalita a kvalitně odvedená práce ve snaze zajistit klidný průběh zápasu. V průběhu let se zdá, že vládě se podařilo najít účinný recept, jak držet fotbalové chuligánství při tuzemských, ale i mezinárodních zápasech na uzdě a zamezit jeho plošnému rozšiřování. Udělování právních postihů například zákaz navštěvovat fotbalové zápasy po několik let, se mohou v některých případech zdát až jako drastická. Nicméně podle vládních statistik jsou velice efektivní. Navíc sloužila jako motivace strachem při nedodržování nastavených pravidel. Nutno podotknout, že legislativní opatření vymáhané policií jsou jednou z možností, jak čelit a předejít incidentům

---

¹⁰⁵ “Football Banning Orders Are out of Control | Rupert Myers.” The Guardian. Guardian News and Media, June 17, 2010. <https://www.theguardian.com/commentisfree/libertycentral/2010/jun/17/football-hooliganism-laws>. (staženo dne 28.4.2023)

spojené s fotbalovým výtržnictvím. Anglický model si získal renomé moderní éry fotbalového fandění. To znamená fotbalový zápas bez tradičních „kotlů“ či použití pyrotechniky a samozřejmě násilí. Podloženém na základech ryzího sportovního fanděním a přátelské atmosféře.

Na druhé straně, se britské vládě nepodařilo tento fenomén ze společnosti vymýtit. Skupiny fotbalových hooligans prošly za dvacet let výraznou proměnou podobně jako celý britský fotbal. Hlavní změna nastala v jejich adaptaci na současné podmínky, které zvládnou bez větších potíží obejít. S technologickým pokrokem jsou jejich útoky sofistikovanější. Akce probíhající mimo dosah CCTV, což akorát dokládá maximální snahu o anonymitu. Primárním zájmem těchto typů skupin už není pouze fotbal, ale mnohem častěji se k nim přidává organizovaný zločin nebo distribuce drog.

Zlepšení bezpečnostní situace a uspokojivá vládní čísla naskytly britské veřejnosti, a hlavně fotbalovým fanouškům otázku k zamýšlení. Zda po dvaceti letech od fotbalových tragédií, jenž dodnes symbolizují vrchol temné éry v historii fotbalu v Británii, by našel prostor pro zvolnění zavedených vládních nařízeních. Argumentace stoupců této myšlenky byla postavena a dlouhodobých stabilních výsledcích a také na kritice fanoušků, kteří se cítili být vlivem opatření utlačováni. Zejména v omezování volného pohybu, činnost soudů ohledně fotbalových přestupků a také nevědomé zařazení na seznam rizikových osob z důvodu podpory a šíření fotbalového chuligánství. Radikálnější stoupců dokonce požadovali úpravu nebo dokonce zrušení zavedené legislativy. Avšak argumenty proti se opíraly o přesvědčení, že jakékoliv zrušení nebo uvolnění by mělo za následek rapidní zhoršení stávající situace a v nejhorším případě přiblížení se kritickým rokům na přelomu osmdesátých a devadesátých let dvacátého století.

Prostor pro další zkoumání se dle autora nabízí v posouzení, zda britský fotbal nebo konkrétně anglický by mohl zvolnit ve svém nastaveném systému striktních opatření a zda se fotbaloví fanoušci dostatečně poučili z tragických událostí a byli by připraveni přejít na model ve stylu Německa, Francie a Španělska. Vývoj fotbalových fanoušků v Británii zaznamenal značný pokrok. Otázkou však zůstává, zda nová dorůstající generace bude pokračovat v trendu poučení se z předešlých chyb a moderního konceptu fotbalového fandění nebo si zvolí cestu rebelského pojetí se sklony k násilí zaviněné bez prožití špatných zkušeností.

Summary

The introduction of legislative measures by the British government to systematically combat football hooliganism at the stadiums has seen some major success in the transition period. The first was definitely the trend of reducing the number of arrests or the imposition of a football ban on the fan concerned. The second could be described as the rapid increase in attendees in English football competitions, which not happened only due to the enormous interest in football among the British population, but also due to the improvement of security conditions and the overall modernisation of football stadiums. Another can be instance ascribed to the development of the approach of police forces and their innovative practices and ability to manage or control crowds effectively. Here, high professionalism and quality work should be done in an effort to ensure the peaceful conduct of the match. Over the years, the government seems to have found an effective method to keep football hooliganism at domestic, as well as international, matches at bay and prevent its widespread occurrence. The imposition of legal sanctions, for example, banning people from attending football matches for several years, may seem almost drastic in some cases. However, according to government statistics, they are a bit sufficient effective. In addition, the legal sanctions have served the vote of motivation through fear for not following. It must be also pointed out that legislative measures enforced by the police is one of the ways how to counter and prevent football related incidents. The English model has earned a reputation as the modern era of football fandom. This means a football match without traditional 'cauldrons', or the use of pyrotechnics and, of course violence, underpinned by a foundation of pure sporting fandom and a friendly atmosphere.

Regardless, the British government has failed to eradicate the phenomenon from society. Football hooligans groups have undergone a significant transformation in twenty years, as has British football as a whole. The main change has been in their adaptation to the current conditions, which they have managed to circumvent without too much difficulty. With technological advances, their attacks have become more sophisticated. The action takes place away from CCTV, which merely to show the utmost effort at anonymity. The primary concern of these types of groups is no longer just football but, more often than not, organised crime or drug distribution.

The improvement in the security situation and the government's satisfactory figures have given the British public, and football fans in particular, something to think about. Whether twenty years from the football tragedies that still symbolise the height of a dark era in the history

of football in Britain, there could be room for a relaxation of established government regulations. The reasoning of the proponents of this idea was built on the long-term stable results and also on the criticism of fans who felt oppressed by the measures. Particularly in the terms of restriction of free movement, the actions of the courts regarding football offences and also the unwitting inclusion on the risk list due to the promotion and spread of football hooliganism. The more radical supporters have even called for the modification or even abolition of the legislation in place. Nevertheless, the arguments against were based on the belief that any repeal or relaxation would result in a rapid deterioration of the existing situation and, at worst, a return to the critical years of the late 1980s and early 1990s.

The room for further exploration, according to the author, is in assessing whether British football, or English football in particular, could ease up on its set system of austerity and whether football fans have learned enough from the tragic events to be prepared to move to the German, French and Spanish style model. The development of football fans in Britain has seen considerable progress. The question remains, however, whether the new coming generation of age will continue the trend of learning from previous mistakes and the modern concept of football fandom, or choose the path of the rebellious concept with the propensity for violence perpetrated without having lived through bad experiences.

Bibliografie

Primární zdroje:

- “Football Banning Orders by Club Supported.” GOV.UK. Accessed April 28, 2023.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/98306/fbo-by-club-supported.csv/preview.
- “Football-Related Arrests and Attendances in England and Wales – Season 2009-10.” GOV.UK. Accessed April 28, 2023.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/98309/football-arrests-09-10.csv/preview.
- “UK Government Web Archive.” The National Archives. Accessed March 11, 2023.
<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20171123123041/https://www.gov.uk/government/statistics/football-related-arrests-statistics-england-and-wales-1984-to-1985-through-to-1999-to-2000>.
- HC Deb 4 November 1993, vol 231, col 555-559 (Hansard)
- HL Deb 10 March 1992, vol 536, col 1315 (Hansard)
- Participation, Expert. “Football (Disorder) Act 2000.” Legislation.gov.uk. Statute Law Database, July 31, 2000. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/25/section/1>. (staženo dne 12.4.2023)
- Participation, Expert. “Football (Disorder) Act 2000.” Legislation.gov.uk. Statute Law Database, July 31, 2000. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/25/schedule/2>. (staženo dne 28.4.2023)
- Participation, Expert. “Football (Offences and Disorder) Act 1999.” Legislation.gov.uk. Statute Law Database, August 10, 1999. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1999/21/contents>. (staženo dne 12.4.2023)
- Participation, Expert. “Football (Offences) Act 1991.” Legislation.gov.uk. Statute Law Database. Accessed May 2, 2023. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/19/section/2>. (staženo dne 12.4.2023)
- Participation, Expert. “Football Spectators Act 1989.” Legislation.gov.uk. Statute Law Database, November 16, 1989. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/37/contents>. (staženo dne 12.4.2023)
- Participation, Expert. “Football Spectators Act 1989.” Legislation.gov.uk. Statute Law Database, November 16, 1989. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/37/section/14E>. (staženo dne 28.4.2023)
- Participation, Expert. “Police and Criminal Evidence Act 1984.” Legislation.gov.uk. Statute Law Database, October 31, 1984. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1984/60/part/I>. (staženo dne 12.4.2023)

Participation, Expert. "Public Order Act 1986." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, November 7, 1986. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/64>. (staženo dne 13.3.2023)

Participation, Expert. "Sporting Events (Control of Alcohol Etc.) Act 1985." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, July 25, 1985. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1985/57/section/1>. (staženo dne 28.4.2023)

Participation, Expert. "Sporting Events (Control of Alcohol Etc.) Act 1985." Legislation.gov.uk. Statute Law Database, July 25, 1985. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1985/57/section/7>. (staženo dne 28.4.2023)

Renfrewshire Communications team. "Safety at Sports Grounds Act 1975." Safety at Sports Grounds Act 1975 - Renfrewshire Website. Renfrewshire Communications team, March 4, 2016. <https://www.renfrewshire.gov.uk/article/2767/Safety-at-Sports-Grounds-Act-1975>. (staženo dne 13.3.2023)

Taylor , Peter. "THE HILLSBOROUGH STADIUM DISASTER FINAL REPORT." Home - JESIP website. Accessed April 9, 2023. <https://www.jesip.org.uk/wp-content/uploads/2022/03/Hillsborough-Stadium-Disaster-final-report.pdf>.

UK Government Web Archive." The National Archives. Accessed March 12, 2023. <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20130128103514/http://www.homeoffice.gov.uk/documents/football-arrests-0102?view=Binary>.

UK Government Web Archive." The National Archives. Accessed March 12, 2023. <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20130128103514/http://www.homeoffice.gov.uk/documents/football-arrests-0102?view=Binary>.

Sekundární zdroje:

"Eric Cantona and 'the Hooligan': The Impact of the Kung-Fu Kick 25 Years On." The Guardian. Guardian News and Media, January 25, 2020. <https://www.theguardian.com/football/2020/jan/25/eric-cantona-kung-fu-kick-hooligan-25-years-later>. (staženo dne 28.4.2023)

"FIFA Men's World Cup History - Past World Cup Winners, Hosts, Most Goals and More." FIFA Men's World Cup History - Past World Cup Winners, Hosts, Most Goals and more | FOX Sports. Accessed May 3, 2023. <https://www.foxsports.com/soccer/2022-fifa-world-cup/history>.

"Football Banning Orders Are out of Control | Rupert Myers." The Guardian. Guardian News and Media, June 17, 2010. <https://www.theguardian.com/commentisfree/libertycentral/2010/jun/17/football-hooliganism-laws>. (staženo dne 28.4.2023)

"Gough & Anor v Chief Constable of Derbyshire, [2002] EWCA Civ 351: England and Wales Court of Appeal (Civil Division), Judgment, Law, Casemine.com." <https://www.casemine.com>. Accessed May 1, 2023. <https://www.casemine.com/judgement/uk/5b46f1f62c94e0775e7ef1aa>.

- “Hillsborough's Tragic Legacy Leaves Home Comforts 20 Years on, Says David Lacey.” The Guardian. Guardian News and Media, April 10, 2009. <https://www.theguardian.com/football/blog/2009/apr/11/hillsborough-disaster-anniversary-liverpool>. (staženo dne 28.4.2023)
- “How Heysel's Lost Lives Saved a Sport.” The Guardian. Guardian News and Media, April 3, 2005. <https://www.theguardian.com/football/2005/apr/03/newsstory.sport14>. (staženo dne 28.4.2023)
- “How the Hillsborough Disaster Unfolded.” BBC News. BBC, April 26, 2016. <https://www.bbc.com/news/uk-19545126>. (staženo dne 10.2.2023)
- “Police Arrest 14 England Fans in Cologne Clashes.” The Guardian. Guardian News and Media, June 20, 2006. <https://www.theguardian.com/uk/2006/jun/20/ukcrime.worldcup2006>. (staženo dne 28.4.2023)
- “The Hooligan Problem and Football Violence That Just Won't Go Away | Jamie Jackson.” The Guardian. Guardian News and Media, August 22, 2010. <https://www.theguardian.com/football/2010/aug/22/football-violence-hooligans>. (staženo dne 28.4.2023)
- Armstrong, Gary, and Rosemary Harris. 1991. “*Football hooligans: theory and evidence*”. The Sociological review (Keele) 39 (3): 427-458. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.1991.tb00861.x>.
- BBC Sounds. In Short - BBC's Barry Davies Recalls Heysel Stadium Disaster 30 Years on – BBC Sounds. Bbc, n.d. <https://www.bbc.co.uk/sounds/play/p02scctd>. (staženo dne 10.2.2023)
- Campbell, Thomas. 2022. “*The enemy within': football hooliganism and the Miners' Strike*”. Sport in history 43 (1): 6-13. DOI: 10.1080/17460263.2022.2091654
- Cocking, Chris, and John Drury. 2014. “*Talking about Hillsborough: 'Panic' as Discourse in Survivors' Accounts of the 1989 Football Stadium Disaster*”. Journal of community & applied social psychology 24 (2): 88-89. <https://doi.org/10.1002/casp.2153>.
- Dunning, Eric, Patrick Murphy, and John Williams. *The Roots of Football Hooliganism: An Historical and Sociological Study*. London: Routledge & Kegan Paul, 1988, 3-171.
- Elliott, Dominic, and Denis Smith. “*Football stadia disasters in the United Kingdom: learning from tragedy?*.” Industrial & Environmental Crisis Quarterly 7.3 (1993): 205-229.
- Frosdick, Steve, and Peter Marsh. 2015. *Football Hooliganism*. Cullompton: Willan, 139-166.
- Giulianotti, Richard. 2011. “*Sport Mega Events, Urban Football Carnivals and Securitised Commodification: The Case of the English Premier League*”. Urban studies (Edinburgh, Scotland) 48 (15): 3293-3310. <https://doi.org/10.1177/0042098011422395>.
- Greenfield, Steve, and Guy Osborn. 2001. *Regulating Football: Commodification, Consumption, and the Law*. London: Pluto Press, 130-138.

- Han, Byung-Chul, and Baroš Radovan. *Vyhořelá Společnost*. V Praze: Rybka Publishers, 2016, 19-27.
- Hester, Richard. 2021. "Assessing the UK Football Policing Unit Funding of Football Banning Orders in Times of Policing Austerity". *Policing: a journal of policy and practice* 15 (2): 1188-1201. <https://doi.org/10.1093/police/paaa015>.
- Hopkins, Matt. 2014. "Ten seasons of the football banning order: police officer narratives on the operation of banning orders and the impact on the behaviour of 'risk supporters'". *Policing & society* 24 (3): 285-301. <https://doi.org/10.1080/10439463.2013.784293>.
- Chisari, Fabio. 2004. 5 'The Cursed Cup': Italian Responses to the 1985 Heysel Disaster, *Soccer & Society*, 5:2, 201-218, DOI: 10.1080/1466097042000235218
- John Williams, and Nicola Vannucci .2020. *English hooligans and Italian ultras sport, culture and national policy narratives*, *International Journal of Sport Policy and Politics*, 12:1, 79, DOI: 10.1080/19406940.2019.1633384
- Johnes, Martin. 2004. "Heads in the Sand': Football, Politics and Crowd Disasters in Twentieth-Century Britain". *Soccer and society* 5 (2): 134-151. <https://doi.org/10.1080/1466097042000235173>.
- Kasal, Josef, and Josef Smolík. 2016. "Emoce, fanatismus, násilí: postoje občanů k problematice českých fotbalových fanoušků". *REXTER: časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terorismu* 14 (2): 78-97.
- Kasal, Josef. 2013. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*. Hradec Králové: Gaudeamus, 26-103.
- Kassies, Bert. "UEFA Team Ranking 2009." UEFA team ranking 2009, 2009. <https://kassiesa.net/uefa/data/method4/trank2009.html>. (staženo dne 12.4.2023)
- Mylonas, Harris, and Scott Radnitz. 2022. *Enemies within: the global politics of fifth columns*. New York, New York: Oxford University Press, 3.
- Pearson, Geoff, and Arianna Sale. 2011. 'On the Lash' – revisiting the effectiveness of alcohol controls at football matches, *Policing & Society*, 21:2, 150-166, DOI: 10.1080/10439463.2010.540660
- Sekot Aleš. *Sociologické problémy Sportu*. Praha: Grada, 2008, 159-160.
- Sekot, Aleš, and Smolík, Josef. 2018. *Sportovní fanoušek ve fotbalovém kotli Sports Fan in a Scrum at a Football Stadium*. *Studia Sportiva* 2008/2, č. 2, s. 77-94
- Steve Greenfield and Guy Osborn, 1996. *When the Whites Go Marching In? Racism and Resistances in English Football*, 6 Marq. Sports L. J. 315, 326.

- Stott, Clifford, and Geoff Pearson. 2007. *Football "Hooliganism": Policing and the War on the "English Disease"*. London: Pennant Books, 173-328.
- Stott, Clifford, Otto Adang, Andrew Livingstone, and Martina Schreiber. 2008. "TACKLING FOOTBALL HOOLIGANISM". *Psychology, public policy, and law* 14 (2): 115-141. <https://doi.org/10.1037/a0013419>.
- Šíma, Jan, and Daniel Bartošek. 2016. "Historické poučení z tragických událostí na evropských fotbalových stadionech". *Česká kinantropologie* 20 (2): 190-202.
- Veuthey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. "The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?". *Melbourne journal of international law* 16 (1): 207-240.
- Warren, Ian. 2003. *Football, Crowds and Cultures: Comparing English and Australian Law and Enforcement Trends*. Sydney: Australian Society for Sports History, 69-70.
- Williams, John, Eric Dunning, and Patrick Murphy. 1986. "The Rise of the English Soccer Hooligan". *Youth & society* 17 (4): 362-380. <https://doi.org/10.1177/0044118X86017004003>.

Teze bakalářské práce

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Jonáš Janata
E-mail:	38076317@fsv.cuni.cz
Studijní obor:	Mezinárodní teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	zimní semestr 2022/2023
Semestr a školní rok ukončení práce:	letní semestr 2023
Vedoucí bakalářského semináře:	PhDr. Ondřej Matějka, PhD.
Vedoucí práce:	Mgr. Johana Klusek
Název práce:	Transformace britského fotbalu po tragédii na stadionu Heysel
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	Problematika fotbalových hooligans v Británii dospěla svého vrcholu v osmdesátých letech dvacátého století. Po tragédiích na stadionu Heysel a Hillsborough byla britská vláda donucena zavést radikální změny na legislativní úrovni. Tato práce se zabývá procesem transformace britského fotbalu způsobený vládními restrikcemi v časovém období v letech 1985 až 2009. Užitím kvalitativní analýzy a metody komparace se bakalářská práce snaží zodpovědět výzkumnou otázku, zda legislativní opatření zavedené britskou vládou přispěla k postupnému omezení či celkovému vymýcení fotbalových chuligánů z britských stadionů a jak společnost pocítila jejich dopady.
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):	Nejviditelnější změny a úpravy práce se týkaly samotnému názvu a ve zvolení vhodné výzkumné otázky. Téma práce se od projektu radikálně nezměnilo akorát ustoupila od fotbalových fanoušků a zaměřila se na vládní opatření zejména v období osmdesátých a devadesátých let dvacátého století. Proměnila se také vybraná struktura práce s větším důrazem na legislativní opatření a vládní data. Zároveň u autora došlo k zacílení na větší odbornost práce použitím vhodné vědecké literatury.
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):	Úvod 1. Tragédie na fotbalových stadionech jako spouštěč změn 2. Fenoném fotbalové chuligánství v Británii 3. Legislativní změny a jejich kritika 4. Dopady legislativních změn Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

“UK Government Web Archive.” The National Archives. Accessed March 11, 2023.

<https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20171123123041/https://www.gov.uk/government/statistics/football-related-arrests-statistics-england-and-wales-1984-to-1985-through-to-1999-to-2000>

Campbell, Thomas. 2022. “*The enemy within': football hooliganism and the Miners' Strike*”. Sport in history 43 (1): 6-13. DOI: 10.1080/17460263.2022.2091654

ri, Fabio. 2004. 5 ‘*The Cursed Cup*’: Italian Responses to the 1985 Heysel Disaster, Soccer & Society, 5:2, 201-218, DOI: 10.1080/1466097042000235218

ick, Steve, and Peter Marsh. 2015. *Football Hooliganism*. Cullompton: Willan, 139-166.

field, Steve, and Guy Osborn. 2001. *Regulating Football: Commodification, Consumption, and the Law*. London: Pluto Press, 130-138.

Hopkins, Matt. 2014. “Ten seasons of the football banning order: police officer narratives on the operation of banning orders and the impact on the behaviour of 'risk supporters'.” Policing & society 24 (3): 285-301. <https://doi.org/10.1080/10439463.2013.784293>.

Johnes, Martin. 2004. “‘*Heads in the Sand*’: Football, Politics and Crowd Disasters in Twentieth-Century Britain”. Soccer and society 5 (2): 134-151. <https://doi.org/10.1080/1466097042000235173>.

Kasal, Josef. 2013. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*. Hradec Králové: Gaudeamus, 26-103.

icipation, Expert. “Football Spectators Act 1989.” Legislation.gov.uk. Statute Law Database, November 16, 1989. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/37/contents>. (staženo dne 12.4.2023)

icipation, Expert. “Public Order Act 1986.” Legislation.gov.uk. Statute Law Database, November 7, 1986. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/64>. (staženo dne 13.3.2023)

Šíma, Jan, and Daniel Bartošek. 2016. “*Historické poučení z tragických událostí na evropských fotbalových stadionech*”. Česká kinantropologie 20 (2): 190-202.

Clifford, and Geoff Pearson. 2007. *Football "Hooliganism": Policing and the War on the "English Disease"*. London: Pennant Books, 173-328.

ey, Alexandra, and Lloyd Freeburn. 2015. “*The fight against hooliganism in England: insights for other jurisdictions?*”. Melbourne journal of international law 16 (1): 207-240.

Podpis studenta a datum

Jonáš Janata 3. 5. 2023

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

